

**КОГНИТОЛОГИЯ НА КОМПАРАТИВИСТИЧНАТА ТЕРМИНОЛОГИЯ
ПО БИБЛИОТЕЧНА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ:**

(Към проблема за създаването на речник на английски, руски и български език)*

Проф. д.п.н. Александра Куманова

**I. Библиотечно-информационна сфера
(Постановка)**

Като емблема на емпиризма на своето време и емпиризма на всички времена, но и на комплексните методи на интегралното познание на постмодерната неklasическа наука на XXI в. (системно-структурния – концептуално-текстологичния – културолого-феноменологичния, структуриращи лексикологичното знание като модел на интелектуалните традиции, съхранени в паметта на езика) звучат думите на френския епистемолог абат Етиен Боно (1715-1780) в неговия „Трактат за системите“:

**ИСКАТЕ ЛИ ЛЕСНО ДА ИЗУЧАВАТЕ НАУКИТЕ?
ЗАПОЧНЕТЕ С ИЗУЧАВАНЕТО НА ВАШИЯ ЕЗИК.**

Библиотечно-информационната дейност, осмислена през XXI в. едновременно и като научно-практическа, и като изследователска, и като познавателна информационно-комуникативна сфера, включваща интенционалния вектор на познание в когнитивната семантика в аспекта на лингвосемиозиса, е *modus vivendi* на панепистемията (гр.: *pan* – „всичко“, „цяло“ + *epistemē* – знание): всезнанието (вж: XII. Панепистемия на библиотечно-информационната сфера).

Именно библиотечно-информационната социокултурна сфера (с принадлежащите ѝ области: библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...) може да бъде описана като грандиозна интерактивна форма, съчетаваща своеобразното многогласие от проявяващите се в единство различни нейни феномени, действащи на различни равнища (национално – регионално – международно), съдържащи се в създадената и постоянно създаващата се и непрекъснато трансформиращата се информация в естественото системно цяло на инфосферата (ноосферата – семиосферата) в зависимост от проявите на физическия – биологичния и културния живот и битоващите възгледи за неговите реалии в антропосферата – документалната информация.

Бидейки принципно човешка (субективна и осъществявана на различни естествени езици), дейността по създаването, съхраняването и разпространяването на феноменологията на документалната информация е също на много равнища (фактологично – първичнодокументално – вторичнодокументално – метасистемно – философско).

Знанието за библиотечно-информационната социокултурна сфера – освен, че е принципно комплексно – е и знание за:

1) всеки от относително самостоятелните ѝ компоненти (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...);

2) всяко от равнищата на разглеждане на тези компоненти в макросистемата на библиотечно-информационната сфера (национално – регионално – международно);

3) всяко от нивата на съответното информационно моделиране (фактологично – първичнодокументално – вторичнодокументално – метасистемно – философско).

**II. Хуманитарно универсално интерактивно знание
(Именуване и структурна форма на информационните обекти на естествени езици)**

В контекста на идеята за единството на света на информацията от много равнища (и в частност: 1) за начините на отразяването /записването/ на съдържанието на документите и образите на техните търсения; 2) формата на тези записи) е съществено отчитането на два кардинални проблема:

I. ПОЛИФОНИЯТА НА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ПРИЗНАЦИТЕ НА ОБЕКТИТЕ;

II. ИЗВЕЖДАНЕТО НА СТРУКТУРНАТА ФОРМА НА ОБЕКТИТЕ.

И двата (I-II) проблема са породени от разбирането на грандиозната философска идея за диалектичното единство на света като системно цяло от много равнища. Тези проблеми се разкриват чрез своеобразната представа за думите, с които именуваме нещата, като фундаментална същност на света (и на физическия свят в това число) (Ю. А. Шрейдер, 1991).

Първият от отбелязаните проблеми – именуването на признаците на обектите – е вкоренен в семиотичната разработка на езиковия знак – философията на именуването (А. Ф. Лосев, 1923; 1927; 1929; 1993).

Тази философско-научна система се намира в принципно съответствие с:

- идеите за значимостта на аспекта на изразяването (а не на съдържанието), изказани през различни етапи на третиране на общофилософския проблем на херменевтиката от Ф. фон Шлегел (1799, 1800, 1801), Ф. Шлайермахер (1992; 1998; 2008), В. фон Хумболд (1795; 1820; 1821; 1830-1835), Е. Бети (1988), П. А. Флоренски (1918; 1922);

- феноменологичното учение на Е. Хусерл (1913; 1928; 1929);

- концепцията „символични форми” на Е. Касирер (1902; 1918);

- възгледа за „разбиращата психология” на М. Хайдегер (1927), изтъквал реалността на жизнения свят на човека (и информационната реалност) преди всичко като езикова.

Вторият от посочените проблеми – установяването на структурната форма на обектите – е свързан със съвпадащите структуралистични концепции:

- идеите на философите-системолози:

-- А. А. Любищев (1958; 1977; 1982), разкриващи единния план на построяването на системи от различни равнища и порядък на организация, свързани с: космоса, единството на биологичното многообразие на Земята и математическите структури;

-- С. В. Мейен и Ю. А. Шрейдер (1976), установили „полифундаментализма” (израз: В. П. Троицкий, 1993)

– необходимата двойственост на класификацията на обекта, съотнасяйки класификационното понятие и неговото „обкръжение” (на информационната среда, в която то действа);

- структурално-семиотичните възгледи на основоположника на обозначените чрез същите термини направления в съвременната лингвистика, литературознание и културология Ю. М. Лотман (1964; 1967; 1977; 1978; 1993; 2009), намиращи се в съответствие с интелектуалните традиции на:

-- К. Леви-Строс (1958; 1973) – в областта на структурната лингвистика и структурната антропология;

-- Ж. Лакан (1955-1956; 1964; 2007) – в сферата на психоанализа;

-- М. Фуко (1966; 1969; 1976; 1984) – в историята на културата;

-- Ж. Пиаже (1907; 1932; 1979) – в психологията;

-- Р. Барт (1949; 1968; 1979) – в литературознанието;

-- други видни участници във философско-научното интердисциплинарно движение на XX-XXI в.

III. Универсално познание на библиотечно-информационната сфера (Епистемология)

Библиотечно-информационната сфера е вкоренена в описаното интердисциплинарно – универсално и хуманитарно – философско-научно движение на XX-XXI в. Библиотечно-информационната сфера участва в това движение като негов генератор чрез естествено-историческата си вкорененост в развитието на хуманитарното познание – епистемологичното знание като универсално (С. Денчев, А. Куманова /2005-2011/), концентрирано с особена интензивност в самия генезис на формиране на изследователските традиции в три световни школи – школите и на информационната наука (трактувани като културолого-феноменологични явления /а не като географски ареали/):

- Руската (Тартуско-московска) – Ю. М. Лотман;

- Западноевропейската – У. Еко;
- Англо-американската – Т. А. Сибиък.

Съществено за изследването на особеностите на универсалното познание на библиотечно-информационната сфера като планетарен фактор, чието значение се дискутира в посочените световни школи и принадлежащите им разклонения и сфери на културно влияние, е изучаването на развитието на традициите на тези школи в лоното на естествените езици – изучаване в шлейфа на съществуващите терминологични традиции, отразени в първично- и вторичнодокументални публикации, в енциклопедии, речници ...

Описаната постановка е методологична за преподаването на дисциплините от информационно-комуникативния цикъл на знанието и синхронизираното – отчитащо отделните компоненти на системния комплекс (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...) – и задълбочено проучване на терминосистемата в областта като цяло.

Тази постановка е възприета в учебно-педагогическия процес на Университета по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ – до 30.09.2010 г. назв.: СВУБИТ) – и е водеща в консолидирането на знанията за библиотечно-информационната дейност със специално внимание върху речниците (по библиотечна и информационна дейност).

IV. Учебно-педагогически процес в УНИБИТ (Терминосистемна евристика)

През 2005 г. преподавателите и студентите от УНИБИТ, наблюдаващи системно информационния документален поток, включиха в учебно-педагогическия процес появилия се първи в света англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност:

Англо-руският словарь по библиотечной и информационной деятельности = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology / Сост. и рук. проекта Дж. Ричардсон (США); Под ред. Э. Р. Сукиасяна, В. В. Зверевича (Россия). – Санкт-Петербург : Профессия, 2005. – 268 с.

Съв. с: данните за електронна публ. на цит. изд. (... 268 с. – ISBN 5-93913-083-6 : 176 p.); звукозаписната предварителна версия за подготовка на CD-ROM публ. на цит. изд. (<<http://www.purl.org/net/lis-terms>>: редактираните звукови файлове са обединени с файловете, съдържащи текста на речника във формата HTML); публ. по цит. проблеми на Джон В. Ричардсън и Виктор В. Зверевич (вж по-долу: V. и VI. Създаване).

В системния учебно-педагогически процес през 2005-2009 г. по дисциплините „Инфосфера: Когнитология“, „Методи на научните изследвания“, „Библиографско измерение на знанието“ и др., преподавани в УНИБИТ, „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology“ (СПб., 2005) беше:

- преписан за учебни цели от студентите;
- - на ръка;
- - на компютър;
- преведен на български език;
- изучен и коментиран съвместно от преподавателите и студентите.

Оформен и сверен в многобройни научно-практически консултации с водещите специалисти в България, както и със създателите му, през 2009 г. този труд беше моделиран във вид за публикация за учебни цели на УНИБИТ.

В този процес, разпрострял се с трудоемкия и времеемкия си технологичен цикъл по полиграфското му изпълнение и през 2010 г., взеха участие общо 421 студенти, участници в ежегодните студентски научни конференции на университета (чиито имена се наблюдават директно в Именния показалец към ежегодното издание на Студентското научно общество (СНО) при УНИБИТ: *Трудове на СНО при УНИБИТ*** – Том V).

Така съвсем естествено – в рамките на учебно-педагогическия процес – възникна интересът: срещу всяко понятие, обозначаващо по „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology“ (СПб., 2005) – първоначално за: изучаване на терминологията в единство на английски, руски и български език, а постепенно и за: довеждането до триезичния терминологичен масив във вид за публикация и моделирането му в три паралелни версии:

- 1) англо-руско-българска;

- 2) руско-българо-английска;
- 3) българо-англо-руска.

Целта беше да се търсят езикови еквиваленти едновременно по всичките три лингвистични вектора.

За осъществяването на този превод се наложи специализирано преглеждане – освен на посочената в изданието от 2005 г. литература – и на редица други издания (вж по-долу: VIII. Концепция).

V. Създаване на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност (90-те години на XX в. – 2005 г.)

Като авангардно действено прилагане на подхода на разглеждане на комплексната библиотечна и информационна сфера – тъкмо като проява на описаната тук универсална знаниева максима, посредством която е възможно изучаването на собственото ѝ развитие в лоното на естествените езици като естествено формирано и формиращо се системно цяло (вж по-горе: II. Хуманитарно универсално интерактивно знание и III. Универсално познание на библиотечно-информационната сфера), – може да бъде окачествено делото на професора по информационни изследвания от Калифорнийския университет в Лос Анжелис (САЩ) Джон В. Ричардсън, който към средата на 90-те години на миналия век пристъпва задълбочено към обединяването на систематизациите на понятията в тази област – на английски език, – съпътствани с превода им на руски език.

За извършването на това дело на проф. Джон В. Ричардсън по същество се оказва необходимо руслото на развитие, формирано в цялата традиция в областта на библиотечно-информационната дейност: и на именуването в нея (нейната терминология); и на речниковото изкуство (конфигурирането на речници).

Така речникът на английски език на понятията от библиотечната и информационната дейност, съпътстван от превода на тези понятия на руски език, е моделиран в продължение на повече от десетгодишната пряка упорита работа по него в близко сътрудничество на проф. Джон В. Ричардсън с:

- Ирина Б. Горелова (Иваново, Русия), стажант в Харвардския университет – на която принадлежи замисълът на речника;

- Елена Валиновская (Санкт Петербург, Русия) – Санкт-Петербургска държавна академия по култура и изкуства;

- Елза Гусева (Москва, Русия) – изследовател в Калифорнийския университет в Лос Анжелис;

- Инна Илинская (Москва, Русия) – Московски държавен университет по култура и изкуства, магистър на Калифорнийския университет в Лос Анжелис.

В изтъкнатото тук сътрудничество на проф. Джон В. Ричардсън с цитираните изследователи, което е подробно описано в изданието от 2005 г. и съпътстващите го публикации (вж: по-горе), непосредствено участват представителите на блестящо подобрения екип от редактори – консултанти на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност:

- Д-р Роберт Бургер (Илинойски университет в Урбан-Шампей, САЩ – Славянска и източноевропейска библиотека);

- Д-р Чарлз Грибъл (Държавен университет на Охайо, САЩ – Факултет по славянски и източноевропейски езици и литература);

- Д-р Ирина Л. Линден (Санкт Петербург, Русия; Провидънс, Род Айланд, САЩ; завеждаща Библиотеката в Американския център в Санкт Петербург, Русия; днес – заместник-директор на Руската национална библиотека в Санкт Петербург, Русия);

- Патриция Полански (Хавайски университет в Маноа, САЩ – Руски отдел на библиотеката на Хамилтън);

- Д-р Бредли Шафнер (Канзаски университет, САЩ – Славянски отдел на библиотеката);

- Проф. д.т.н. Яков Леонидович Шрайберг (генерален директор на Държавната публична научно-техническа библиотека на Русия – Москва; завеждащ катедра по електронни библиотеки, информационни технологии и системи към Московския държавен университет по култура и изкуства; президент на Международния библиотечен и информационен център).

Подготовката на интелектуалния продукт на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност става факт благодарение на финансовата поддръжка на Научноизследователския отдел на Онлайнския компютърен библиотечен център (САЩ) и гранта на името на Харолд Линкуиър (САЩ).

Самата изследователска програма за подкрепа на научните сътрудници по проекта в Калифорнийския университет в Лос Анжелис е под егидата на Държавния департамент на САЩ.

Решаваща за финализирането на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност през 2005 г. в Санкт Петербург – Русия става общата му редакция, доведе го до вид за публикация, осъществена от:

- водещия научен сътрудник на Руската държавна библиотека, класификатора-системолог, чел многократно лекции по библиотечно-информационно дело в Русия и САЩ – проф. д-р Едуард Р. Сукиасян (Москва, Русия) и

- магистъра – ерудит по библиотекознание г-н Виктор В. Зверевич (Москва, Русия), – дипломиран в Университета „Св. Джон“ (Ню Йорк, САЩ), който извършва огромната работа по придаването на необходимата форма на термините, моделирането на препратките и коментирането им, съставянето на абривиатурите и пр., особено по привеждането на терминологията в съответствие с действащите руски и международни стандарти.

В процеса на подготовката на речника и публикацията му е решаваща ролята на издателство „ПРОФЕСИЯ“ (Русия), финализираща работата до завършен вид през 2005 г. (вж: цит. по-горе изд.).

**VI. Създаване на:
англо-руско-българския,
руско-българо-английския и
българо-англо-руския речник
по библиотечна и информационна дейност
(2005 – 2009 – 2010 г.)**

Направеният през 2005-2009 г. ръкописен и компютърен препис и превод на български език в България за целите на учебно-педагогическия процес на УНИБИТ на „*Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*“ (СПб., 2005), след многократните уточнения в текста, въведени в близко сътрудничество с българските специалисти (вж: по-долу), бе представен в работен порядък през пролетта на 2009 г. на създателите за изданието от 2005 г.: проф. Джон В. Ричардсън, д-р Ирина Л. Линден, проф. д-р Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич.

В процеса на съзряването на идеята за подготовката на корпуса на превода на „*Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*“ (СПб., 2005) на български език проф. Джон В. Ричардсън и г-н Виктор В. Зверевич подготвиха през 2009 г. специални предговори за публикацията на УНИБИТ.

В редица беседи и писма, осъществени в резултат на близкото творческо сътрудничество през годините с д-р Ирина Л. Линден, проф. д-р Едуард Р. Сукиасян и проф. д.т.н. Яков Леонидович Шрайберг, се уточниха детайлите на публикацията (2009 г.).

Пристъпвайки към финализирането през 2009 г. на новото издание и структурирането му през 2010 г. във вид на три паралелни изоморфни версии – в три книги (вж: по-долу), – българските специалисти (вж: по-долу), участвали в създаването, редактирането и консултирането по превода на български език на фиксираната терминология на английски и руски език и подготовката за печат на посочените версии (руско-българо-английска и българо-англо-руска), се обединиха около мнението, съпътстващо ги през целия период по създаването на това издание, продължил повече от пет години:

- менталната, интелектуалната основа на продукта на речника (англо-руски) е на специалистите от САЩ и Русия;

- превода на български език на този продукт (англо-руско-български речник) е на българските специалисти;

- създаването на двете други огледални версии (руско-българо-английска и българо-англо-руска: със специализирано редактиране) принадлежат на целия колектив с водещо значение на българските издатели на новата публикация.

Във връзка с това разбиране в трите езикови версии – 1) англо-руско-българска; 2) руско-българо-английска; 3) българо-англо-руска – се изписват имената на съставителите и редакторите на „*Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*“ (СПб., 2005) над тези на авторите от България (вж: V. Създаване на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност).

Ето и имената на специалистите от българска страна, участващи пряко в изданието „*The English – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-руско-българският словарь по библиотечной и информационнои деятельности = Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност*” (София, 2010), представени по формата, възприета от авторите на публикацията от 2005 г.:

- Проф. д.ик.н. Стоян Денчев (Ректор на Университета по библиотекознание и информационни технологии /УНИБИТ/ – София, България);
- Проф. д.п.н. Александра Куманова (преподавател в УНИБИТ /Катедра „Библиотечно-информационни науки”/ – София, България);
- Д-р Николай Василев (експерт в УНИБИТ – София, България);
- Марияна Максимова (библиограф-редактор в Народна библиотека „Св. Св. Кирил и Методий” /НБКМ/ – София, България);
- Цветанка Найденова (редактор в НБКМ – София, България);
- Доц. д-р Светла Бойчева (преподавател в УНИБИТ /Катедра „Информационни технологии”/ – София, България);
- Антон Даскалов (експерт в УНИБИТ – София, България);
- Доц. д-р Ружа Симеонова (директор на Научния архив на БАН);
- Гл. ас. Татяна Дерменджиева (завеждаща Националната ISBN агенция при НБКМ – София, България);
- Гл. ас. Диана Ралева (Институт за литература при Българската академия на науките /БАН/ – София, България);
- Боряна Николова (студентка в УНИБИТ /Катедра „Информационни фондове на културно-историческото наследство”/ – София, България);
- Боряна Апостолова (докторант в УНИБИТ /Катедра „Библиотечно-информационни науки”/ – София, България);
- Василка Стефанова (редакционно-издателски отдел на НБКМ – София, България);
- Фред Майнхард (Институт за литература при БАН – София, България);
- Доц. д-р Никола Казански (водещ научен сътрудник на Централна библиотека при БАН – София, България);
- Проф. д.ф.н. Мария Младенова (преподавател в УНИБИТ /Катедра „Библиотечно-информационни науки”/ – София, България);
- Проф. д.т.н. Димитър Христов (преподавател в УНИБИТ /Катедра „Информационни технологии”/ – София, България; Американски университет в България – Благоевград, България);
- Стефка Илиева (методист в Народна библиотека „Иван Вазов” /НБИВ/ – Пловдив, България, представител на Технически комитет 16 „Архивна, библиотечна и информационна дейност” на Българския институт по стандартизация /БИС/).

Издаването на триезиковия речник е резултат от консолидиращата дейност на отговорния редактор на „*The English – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-руско-българският словарь по библиотечной и информационнои деятельности = Англо-руско-български речник по библиотечна и информационна дейност*” (София, 2010) – проф. д.ик.н. Стоян Денчев, Ректор на УНИБИТ.

Съставителството на българския текст на речника на изданието принадлежи на главния редактор на речника – проф. д.п.н. Александра Куманова.

Създаването на корпусите на руско-българо-английската и българо-англо-руската версии е плод на усилията на проф. д.п.н. Александра Куманова, доц. д-р Светла Бойчева и Боряна Николова, които са работили в интензивно сътрудничество с членовете на редколегията на изданието.

В редакционната колегия на това издание с различни видове редактиране участват от УНИБИТ: д-р Николай Василев (обща, семантична, езикова, графическа, техническа редакция), доц. д-р Светла Бойчева (езикова редакция), Антон Даскалов (езикова редакция), Боряна Николова (семантична, езикова, графическа редакция), Боряна Апостолова (графическа редакция); от НБКМ: Цветанка Найденова (семантична, езикова редакция), Марияна Максимова (семантична, езикова, библиографска редакция), доц. д-р Ружа Симеонова (семантична, езикова редакция), гл. ас. Татяна Дерменджиева (семантична, езикова редакция), Василка Стефанова (техническа редакция); от Института за литература при БАН – гл. ас. Диана Ралева (семантична, езикова, библиографска редакция).

Рецензирането на триезичния речник по библиотечна и информационна дейност принадлежи на отблизо

следящите многогодишния процес на формиране на тази публикация от различни аспекти на информационното моделиране: Фред Майнхард (лингвистично ниво), доц. д-р Никола Казански (системологично и терминологично ниво), проф. д.ф.н. Мария Младенова (библиотекословно-отраслово ниво), проф. д.т.н. Димитър Христов (информационно-технологично-отраслово ниво), Стефка Илиева (информационно-технологично универсално ниво, документална и стандартна обезпеченост).

Сред съставителите на изданието следва да бъдат изтъкнати и имената на споменатите по-горе 421 студенти от УНИБИТ, имащи отношение към настоящата публикация – причина, поради която в оформлението на речника е използвана емблематичната картина „Христос сред книжниците“ на Албрехт Дюрер (1506 г.), показваща принадлежността на знанието на тези, които се нуждаят от него в учебно-педагогическия процес, които го прилагат на практика и обогатяват – културен аналог на началния тласък, стоящ в основата на пътя, довел до поднасяната книга във вид на три книги на триезичния речник, който сам е следа в инфосферата на специалисти от библиотечно-информационния свят, пребиваващи в различни езикови трасета, разбиращи се, допълващи се, съвпадащи и разграничаващи се, – които уважават „другия“ („другите“) специалист (специалисти), сътруднически си и подготвящи сътрудничеството на бъдещите поколения чрез синхронизиращи традициите издания – каквито са в частност и особено речниците по отношение на езиковите понятийни фиксации ...

Израз на респекта на създателите на настоящото издание към създателите на „*Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*“ (СПб., 2005) е и включването в оформлението на новото издание на образци от визуализацията на пионерския труд на забележителните предшественици, изтъкнати персонално по-горе (вж: V. Създаване на англо-руския речник по библиотечна и информационна дейност).

Създателите на настоящото издание се отнасят с огромна благодарност към всички колеги, споменати тук – предшествали и съпътствали нашия труд, – с които се осъзнаваме като участници в една мисия през общия, продължил повече от петнайсет години, период на интелектуални усилия в посока, съдействаща интеракциите в езиковите, специализираните професионални и научноизследователски тънкости на понятийната терминосистема, лексикално структурираща библиотечно-информационната социокомуникативна сфера.

Публикуването на трите версии на този триезичен речник във вид на три книги – в качеството на Том III на *Трудовете на СНО при УНИБИТ* е основание изданието да притежава – освен традиционния ISSN (като периодично издание) – и ISBN (като книга).

VII. Структура **(Три книги на триезичния речник** **по библиотечна и информационна дейност – 2010 г.)**

Същинската част на настоящото издание е съставена от три книги, огледално отразяващи речника по библиотечна и информационна дейност на три езика, като всяка от версиите има специализирано редактиране, в съответствие с което е наблюдаемо с прост поглед графическото моделиране по семантично-морфологичен принцип, и всяка от страниците има принадлежащ ѝ – единствен – колонтитул (вж: IX. Изпълнение).

В изписването на заглавията на всяка от книгите на настоящия триезичен речник следваме традицията, възприета в публикацията на „*Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*“ (СПб., 2005) (по-подробно вж: VIII. Концепция; IX. Изпълнение).

Във всяка от трите езикови версии последователността на изписването на съставителите е в съответствие с последователността на представяне на езиците в тези версии (по публ. от 2005 г. и наст. изд. – 2010 г.).

Изданието се открива с уводни думи на отговорния редактор – проф. д.ик.н. Стоян Денчев „Първият триезичен речник по библиотечна и информационна дейност на XXI век“ (1 октомври 2009 г.), поднесени както на български, така и на английски език.

След представените статии на български и английски език от главния редактор и съставител проф. д.п.н. Александра Куманова „Когнитология на компаративистичната терминология по библиотечна и информационна дейност“ (11 септември 2009 г.) и езиковия редактор Николай Василев „Дейксис на речника“ (14 септември 2009 г.), са поместени:

- уводът, подготвен специално за настоящото издание от проф. Джон В. Ричардсън (май 2009 г.) – първо е

поднесен преводът му на български език (с. 93-94), след което следва оригиналът на текста на английски език (с. 95-96);

- встъпителните думи, написани от редактора на изданието от 2005 г. за изданието от 2009 (2010) г. – Виктор В. Зверевич (19 март 2009 г.) – отново преводът на български език (с. 97-99) предхожда публикацията на оригинала на текста на руски език (с. 100-102);

- предисловието на съставителя и ръководителя на проекта на изданието от 2005 г. – проф. Джон В. Ричардсън (7 октомври 2003 г.) (с. 103-106) (на руски език);

- справката за ръководителя на проекта на изданието от 2005 г. (по изданието от 2005 г.) – проф. Джон В. Ричардсън (на руски /с. 107-108/ и английски /с. 109-110/ език);

- предисловието към изданието от 2005 г., подготвено от проф. д-р Едуард Р. Сукиасян (с.111-121) (на руски език);

- литературата по изданието от 2005 г., поднесена от проф. д-р Едуард Р. Сукиасян (с. 122-127).

Срещашите се имена в интродуктивната част на настоящото издание (във фрагментите и на основните текстове, и на съпътстващите ги библиографски описания), предхождаща същинската част на изданието – корпусите на трите речника, са представени в единен свод – на кирилица и латиница – чрез Именен показалец (с. 128-133). За справочно-информационни цели са създадени три списъка на съкращения, срещани в трите книги на речника – съответно: на английски, руски и български език: List of Abbreviations (с. 134-137); Список использованных сокращений (с. 138-140); - Списък на използваните съкращения (с. 141-148).

Изданието е снабдено с общо съдържание, в което са изписани съответните заглавия на текстовете на български, английски и руски език, както и на трите книги на речника. За всяка от трите езикови версии на речника: 1) англо-руско-българска; 2) руско-българо-английска; 3) българо-англо-руска – в съдържанието по съответната азбука са изтъкнати и буквите от азбучния ред – като естествена азбучна класификация на назованите езици.

VIII. Концепция на триезичния речник – 2010 г. (Интелектуална лаборатория)

Комплексно-сравнителният обзор на свода справочната литература – и сред него на енциклопедиите и различните понятийно-терминологични, езикови и други подобни речници (изучени в ретикулата /вж: по-долу/ на концептуалната синтагма на библиотечно-информационното дело като планетарно явление), моделиращи в общокултурно и терминологично отношение информационната среда, обхваща картина от три групи издания:

- I-ва група издания – терминологични речници, започваща с известния речник от началото на XIX в. на Е. Г. Пеньо (1802 г.) [1, т. I, с. 266-267], речниците на XX в. на: Ф. К. Уолтър (1912 г.) [2, с. 22], П. Х. Витали (1971 г.) [3, с. 58-59] в САЩ; Дж. Фумагали (1940 г.) [4, с. 184] в Италия; М. Дембовска (1954 г.) [5] и (1979 г.) [6] в Полша; М. Федор (1960 г.) [7], А. Гронски (1966 г.) [8], Й. Кабрт (1978, 1990 г.) [9] в Словакия (Чехословакия); големите авторски колективи – в Чехословакия (1958 г.) [10] и Мексико (1959 г.) [11]; В. Ф. Сахаров и Т. П. Соколова (1941 г.) [12], Л. Б. Хавкина (1928 г.) [13] и (1952 г.) [14], Е. И. Шамурин (1958 г.) [15], М. Х. Сарингулян (1958 г.) [16], К. Р. Симон (1968 г.) [17] в Русия...

- II-ра група издания – енциклопедични речници, обхващаща знаменитата и многократно преиздавана библиотековедска енциклопедия на Т. Ландау (1966 г.) [18], енциклопедичния речник „*Книговедение*” под ред. на Н. М. Сикорский (1982 г.) [19] и енциклопедия „*Книга*” под ред. на В. М. Жарков [20]; енциклопедичните речници на книгата (Г. А. Глайстър) (1960 г.) [21]; „*Кратък речник на книгата: Термини, използвани в производството на хартия, печатането, подвързията с бележки за старите ръкописи и частните издателства*” (Г. А. Глайстър) (1979 г.) [22]; „*Кратък книгоиздателски речник*” (М. К. Търнър) (1961 г.) [23]; „*Американски речник по книгопечатане и книгоиздаване, съдържащ историята на тези изкуства в Европа и Америка с дефиниции на техническите термини и библиографски скици*” (Р. Е. Пънсър) (1967 г.) [24]; „*Кратък книгоиздателски речник*” (Ф. К. Ейвис) (1975 г.) [25], (под ред. на Дж. Дж. Питърс) (1975 г.) [26]; „*Кратък библиотечен речник на термините, използвани в библиотекознанието, документацията, книгознанието и справочните издания*” (Л. М. Херод) (1977 г.) [27]; „*Кратък речник по библиотечна и информационна наука на Американската библиотечна асоциация*” (под ред. на Х. Юнг) (1983 г.) [28] в САЩ...

- III-та група издания, включваща езикови терминологични речници – по информатика, информационни технологии и компютърна техника, публикувани в България: многоезични по информатика и компютърна техника

(Б. П. Делийска, К. Г. Пеева) (2000 г.) [29], англо-български по информатика (Б. Каменова) (1995 г.) [30], англо-френско-немско-руско-български по информационни технологии (Ж. Паскалев) (1995 г.) [31], френско-български по микро-информатика и интернет (А. Е. Илиев) (2000 г.) [32], френско-български и българо-френски по информатика и интернет (А. Е. Илиев) (2003 г.) [33]; сред езиковите терминологични речници се срещат и специализирани – на термини в телекомуникациите и информационните технологии – англо-български (под ред. на А. Ненков, К. Конов, М. Петкова) (2001 г.) [34] (Ст. Семерджиев и др.; Н. Х. Вrabчев) (1992, 1995, 2001 г.) [35] и българо-английски (под ред. на А. Ненков, К. Конов) (2002 г.) [36], както и англо-български на съкращенията (Г. С. Тодоров) (2002) [37]; в тази група има и речник по библиотечно дело – немско-български (Ц. П. Барова) (1994 г.) [38], както и тълковни речници – по телекомуникации и информационни технологии: англо-български (В. Велев, Е. Ненкова, Й. Илиев, С. Попов, Т. Миладинова, Ч. Димитров, Ц. Сергиева; под ред. на А. Ненков, К. Конов, М. Петкова) (2000 г.) [39]; има и енциклопедични речници – по информационни системи и технологии (И. Л. Михайлов) (2006 г.) [40]; глосар на термините по информационно търсене (Е. Койчева) (2006 г.) [41].

Специална група издания в работата над тази книга станаха международните стандарти, разглеждани като семантично цяло, чиято логика на движение на мисълта по терминологичната езикова работа, резонираща в нивото на съответните ISO и БДС, бе използвана тук: **ISO** (ISO 704:2000 [42], ISO 860:2007 [43], ISO 1087-1:2000 [44], ISO 1087-2:2000 [45], ISO 5127:2001 [46]) и **БДС ISO** (БДС ISO 1087-1:2008 [47], БДС ISO 1087-2:2008 [48], БДС ISO 5127:2007 [49]).

Отделна група издания – свързана с детерминирането на традициите, фундаращи езиковия корпус на български език в триезичния речник във връзка с формирането на понятийната култура в областта на библиотечното и информационното дело – са изданията на ретроспективната библиография на България, представени в обобщен вид и пределно лаконично тук: Ив. Шопов (1852 г.) [50], Л. Каравелов (1862 г.) [51], К. Иречек (1872 г.) [52], Ил. Йовчев (1885 г.) [53], Ал. Теодоров-Балан (1885 г.) [54], Ю. Иванов (1891 г.) [55], Ал. Теодоров-Балан (1893 г.) [56]; 1898 г. [57], Евт. Спространов (1899 г.) [58], Андр. Протич (1903 г.) [59], Ал. Теодоров-Балан (1909 г.) [60], Ст. М. Мързев (1908 г.) [61], Библиографически бюлетин за депозираните в Софийската народна библиотека книги, вестници и списания, за 1906-1907 (1910 г.) [62], Н. Михов (1915 г.) [63], Б. Цонев (1920 г.) [64], Хр. Вакарелски (1921 г.) [65], Хр. Герчев (1921 г.) [66], Н. Начов (1923 г.) [67], В. Погорелов [68], Н. Михов (1924 г.) [69], Библиографически бюлетин за депозираните в Софийската народна библиотека книги, списания и вестници през 1919-1923 (1925 г.) [70]; (1926 г.) [71]; (1929 г.) [72]; Н. Михов (1929 г.) [73], М. Димчевска (1931 г.) [74], Гр. Ильинский (1934 г.) [75], Н. Михов (1934 г.) [76], С. Н. Иванов (1940 г.) [77], М. Стоянов (1957-1959 г.) [78], Д. П. Иванчев (1962-1969 г.) [79], М. В. Спасова (1975 г.) [80], Хр. Тренков, З. Петкова, Ст. Кънчев, К. Ставрев (1981 г.) [81] ...

... В ретикулярно (лат: reticulum – принцип на мрежесто построение от връзки между нещата) във вид на конфигуриране на ризома (лат: rhizome – коренище, разклонение на самата мрежа от езикови понятийни взаимоотношения), фиксиращо на естествени езици (английски – руски – български) многомерната библиотечно-информационна сфера като интелектуално-духовно и научно-практическо единство на многообразие е представена в трите версии – поотделно и заедно – на този речник посочената сфера.

Всяка пътека от връзки в това ментално-реално информационно-комуникативно многообразно семиологично-езиково цяло се вижда в общата полифония като интерактивна онтологична възможност да се пресече, да взаимодейства с друга (други) (Ж. Делюз, Ф. Жиатари /1976/) ...

Позицията на създателите на изданието е – да си взаимодействат по отношение на библиотечно-информационното дело: нормативното ниво на понятийни фиксации на естествените езици (английски – руски – български) и нивото на битуване на тези фиксации в първично- и вторичнодокументалния поток на литературата, написана на посочените езици.

Ето накратко и в пределно уплътнен вид описанието на топонимията на издаване на прегледаните за описаната по-горе цел първично- и вторичнодокументална литература: Ер. – Ереван; К. – Киев, Київ; Костр. – Кострома; Л. – Ленинград; М. – Москва; Новосиб. – Новосибирск; П. – Петроград (Петербург); Ростов-н/Д – Ростов-на-Дону; С. – София; СПб. – Санкт-Петербург; Сарат. – Саратов; Тб. – Тбилиси; Amst. – Amsterdam; В. – Berlin; Balt. – Baltimore; Berk. – Berkeley; Bloom. – Bloomington; Bost. – Boston; Вр. – Budapest; Br. – Bratislava; Brux. – Bruxelles; Buc. – București (Bucarest) Cal. – California; Camb. – Cambridge; Chi. – Chicago; Clev. – Cleveland; Cph. – Copenhagen (Copenhague, KØbenhavn); Dordr. – Dordrecht; Fr./M. – Frankfurt-am-Main (Frankfurt); Gen. – Genève; Gött. – Göttingen; Hamb. – Hamburg (Hamburgi); Hann. – Hannover; Hdlb. – Heidelberg; L. – London; Los Ang. – Los Angeles; Lpz. – Leipzig; Mart. – Martin; Met. – Metuchen; Méx. – México; Mil. – Milano; Münch. – München; N.Y. – New York; Oxf. – Oxford; P. – Paris (Parisiis); Phil. – Philadelphia; Pr. – Praha; Princ. – Princeton; R. – Roma;

Stanf. – Stanford; St. Louis – Saint Louis; Stuttg. – Stuttgart; W. – Wien; W-wa – Warshawa; Wash. – Washington; Wrocl. – Wrocław.

IX. Изпълнение на триезичния речник – 2010 г. (Методика на работа)

1. Добавки. Още в началото на работата по настоящото издание бяха направени добавки в речника на английски език по публикацията на „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = *English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology*” (СПб., 2005), които бяха представени и на английски, и на руски, и на български език.

Тези добавки (вж: IX. 2) са свързани с:

- възприетия стил на библиографската работа в *Трудовете на СНО при УНИБИТ*, произтичащи от класическите норми на вторичнодокументалното информационно моделиране, явяващо се универсално и базисно за вторичнодокументалното ниво на установяване на връзки между нещата;

- понятийно-терминологичния апарат, с който оперират стоящите близко около това издание дейци на библиотечно-информационното дело, осъзнаващи себе си като съпричастни към формирането на школа, обединена около обобщаващата концепция за инфосферата „информационна среда – информационно пространство” (С. Денчев, А. Куманова /2005-2011/). Защото ШКОЛА е именуването на ПОЗНАНИЕТО-ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНФОСФЕРАТА не като линейна поредица от единични културно-информационни актове, а като свод – аркада на семиосферизма, на разбирането, диалогизма – свод, обхващащ фракталите на многообразни трансформиращи се метаморфози на многомерната планетарна системна, и езикова, информационна реалност – ноосферата, дефрагментираща ги като принадлежащо на всички общо ментално и реално културно достойние ...

English	Русский	Български
about her (<i>lat.: de ea</i>)	о ней	за нея
about him (<i>lat.: de eo</i>)	о нем	за него
about the same	о том же	за същия
algorithm	алгоритм	алгоритъм
anthroposphere	антропосфера	антропосфера
aperture card	апертурная карта	апертурна карта
approved for publication	принято к публикации	прието за публикуване
blueprint	чертеж	чертеж
cadastral map	кадастровая карта	кадастрална карта
cadastr	кадастр	кадастър
carcass (<i>it.: carcassa</i>)	(несущая) конструкция	(носеща) конструкция
clearing book exchange	клиринговый (компенсационный) книгообмен	клирингов (компенсационен) книгообмен

cluster	кластер (группа, гроздь, пучок)	кльстър (група, грозд, сноп)
co-author	соавтор	съавтор
code of exchange relation	шифр (сигнатура) книгообменной связи	шифър (сигнатура) на книгообменната връзка
commentary	комментарий	коментар
compare	сравнить	сравни
compiler	составитель	съставител
contact-print	контактная копия	контактно копие
de ea (lat.)	о ней	за нея
de eo (lat.)	о нем	за него
de eodem (lat.)	о том же	за същия
document on microform	документ на микроформе	документ на микроформа
esoteric knowledge	эзотерическое (тайное, знание открытое посвященным)	езотерично (тайно, открыто на посветени) знание
exchange agreement	обменное соглашение	обменен договор
exchange relation	обменная связь	обменна връзка
explicit knowledge	эксплицитное знание	експлицитно знание
formula	формула	формула
frame	фрейм (структура представления знаний)	фрейм (структура за представяне на знания)
hidden knowledge	тайное (скрытое) знание	тайно (скрито) знание
ibidem (lat.)	там же	пак там
illustrator	художник	художник
information collections	информационные фонды	информационни фондове
information environment	информационная среда	информационна среда
information map	информационная карта	информационна карта
information space	информационное пространство	информационно пространство

information technologies	информационные технологии	информационни технологии
infosphere	информационная сфера	информационна сфера
in-print	в печать	под печат
interaction between	взаимодействие между	взаимодействие между
persons and equipment	людьми и оборудованием	лица и оборудване
international exchange of publications	международный обмен публикациями	международен обмен на публикации
knowledge	знание	знание
knowledge episteme	эпистемное (философское) знание	эпистемно (философско) знание
knowledge techne	технознание	технознание
leaflet	листок	дипляна
microcard microfiche	микрокарта микрофиша	микрокарта микрофиш
microfilm	микрофильм	микрофилм
noosphere	ноосфера	ноосфера
obvious knowledge	явное знание	явно знание
occult knowledge	окультное (тайное, таинственное, сверхъестественное) знание	окултно (тайно, таинствено, сверхъестественно) знание
opus citation (<i>lat.</i>)	цитированное сочинение	цитирано съчинение
print	графика	графика
pseudonym	псевдоним	псевдоним
really simple syndication	очень простое приобретение информации	элементарно получаване на информация
resource description framework (RDF)	инфраструктура описания ресурсов	структура на описание на източниците
reticulum	ретикула (сетка, сеточка)	ретикула (мрежа)
rhizoma (<i>fr.</i> : rhizome)	ризома (корневище, разклонение)	ризома (коренище, ветвление)

rich site summary	обогащенная сводка сайта	разширена справка на сайта
scheme	схема	схема
semiosphere	семиосфера	семиосфера
see	смотри	виж
see also	смотри тоже	виж също
see and	смотри и	виж и
sociosphere	социосфера	социосфера
table	таблица	таблица
tacit knowledge	неявное (молчаливое) знание	неявно (мълчаливо) знание
technosphere	техносфера	техносфера
translated	переведено	преведено
ultrafiche	ультрамикрофиш	ултрамикрофиш
uniform resource identifier (URI)	формализованный идентификатор ресурсов	формализиран идентификатор на източници
work quoted (lat.: opus citation)	цитированное сочинение	цитирано съчинение

2. Пермутация (лат.: permutation – разместване, смяна на местата). По всеки от смисловите елементи, имащи езикови фиксации, образуваните понятийни лингвистични редове (на английски – руски – български; руски – български – английски; български – английски – руски) рудиментарно: 1) комплексно по съответните езици и 2) отделно по най-миниатюрните им лексикални форми – са представени положенията, които те могат да заемат при разместване: начините, според които могат да бъдат подредени и търсени в реална предвидима и непредвидима информационно-комуникативна ситуация.

Пермутационните процедури – като описания в елементарната математика и информатиката – представляват изследване на възможностите на разместването на елементите по отношение на начините, според които могат да бъдат подредени.

Описаната феноменология е основа на когнитологията на компаративистичната терминология на всяка сфера и на библиотечна и информационна дейност в частност. Перспективно е тази феноменология да бъде изследвана за всяка дейност и специално – за библиотечно-информационната, защото тя съдейства за изучаването – което е постигнато чрез настоящия речник – на нейния принципно трансформиращ се понятиен езиков интелегибилен конструкт чрез инструментариума на системно-структуралната лингвистична методология. С развиването именно на това направление речникът трасира описаното научноизследователско поприще и е база за многообразни същински негови проучвания в бъдеще.

Достигнатото пермутационно равнище на информационно моделиране чрез настоящия триезичен речник е принос в създаването на реална информационно-търсеща система на три езика, интерпретираща библиотечно-информационното дело като част от универсалното хуманитарно познание, свързано чрез естествения език и обозначаващо, проявяващо лингвистичното ниво на пребиваване на човека в инфосферата.

3. Общо за трите версии. Въз основа на използвания за основа на настоящото издание „Англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology” (СПб., 2005) са направени някои допълнителни промени, които са общи за отделните версии на този речник (: 1) англо-руско-българска; 2) руско-българо-английска; 3) българо-англо-руска) (макар че се срещат случаи, в които е приложен индивидуален към всяка от тях подход) (вж: IX. 4-6):

3. 1. Словниците на всички езици (английски, руски, български) – във всяка от трите версии на речника – са подредени в строг азбучен ред (в подредбата не се взима предвид наличието на препинателните знаци);

3. 2. Понятията в първата колона на всяка от трите версии на речника са представени в **bold** и към всяко от тези понятия е прикрепен индивидуален номер, основан на подредбата по изданието от 2005 г. (този номер има съответствие в представянето на съответното понятие във всяка от версиите и е натоварен с идентификационни по отношение на представяното понятие функции);

3. 3. Първото понятие, изписано в първата колона на всяка от версиите, е определящо за формулирането на индивидуалния колонтитул на всяка от страниците на речника;

3. 4. Добавените термини (вж: IX. 1) се наблюдават по своя номер в общия масив, но те се и отличават по това, че се подреждат в единния азбучен ред, като получават допълнение към предходния от общия порядък номер (след изписването на тире и съответната цифра) – *например*:

N 00002-1 **about her** ;

3. 5. След съответните съкращения на препратките на английски, руски и български език (*see, см. и вж*), които са дадени в *курсив*, следва конкретното понятие, което също е поднесено в *курсив* – *например*:

см. fixed location /вж и fixed location (N 00006);

3. 6. Съкращенията на препратките във втората и третата колона на всяка от трите версии на този речник са на езика, съответстващ на този на колоната, а самото понятие в нея е дадено на езика на първата основна колона, за да може то да бъде открито в общия азбучен ред;

3. 7. Когато след понятията, изписани в основната колона, следва съкращение, което пояснява значението им като част на речта (глагол, прилагателно и т.н.), това уточнение е дадено в *курсив* – *например*:

abstract, adj. (N 00008);

3. 8. Във всички случаи, когато на руски и български език са налице съкращенията „вчт.” (вычислительный, -ая, -ое, ые) и „изч.” (изчислителен, -а, -о, -и), са премахнати запетайте и другите пунктуационни знаци – с цел да се постигне по-голяма прегледност на материала – *например*:

вчт. „Акробат” / *изч.* програмен продукт (N 00047) (вж: IX. 3. 9);

3. 9. След всички останали съкращения (вж: IX. 3. 8) и думи, дадени съответно – на руски и български език (вж: IX. 3. 6), които са представени в *курсив*, също се оставят по два интервала (което е общо правило на графиране при подхода на този речник в случаите на използването на *курсив*) – *например*:

лат. приложение, допълнение / *лат.* приложение, допълнение (N 00058); *дословно*: компютърна наука / *буквално*: компютърна наука (N 00924);

3. 10. Допълнителните пояснения на руски и български език, които завършват с точка, са поднесени в по-минимален образ от основния набор (който е в 10 р.) – и са в 9 р. – *например*:

N 00016;

3. 11. В случаите, когато понятието, дадено на английски език, притежава обозначение под формата на абревиатура, то в представянето му на български език тази абревиатурата се изписва преди текста, и тя е следвана от „малко” тире (семантично обозначаващо „голямо” тире /самото използване в корпуса на речника на „малкото”

тире – като обозначаващо „голямо” – е свързано с търсенето в него на графични възможности за достигане до представянето в максимална големина на буквите в текстовото поле на основния корпус/) – *например*:

ALA - Американска библиотечна асоциация (N 00122);

3. 12. И на руски, и на български език обозначението „*например*” е съкратено („*напр.*”, като след точката са поставени две точки (:)) и следват два интервала – *например*:

(*напр.*: бизнесменов, детей и т.д.) / (*напр.*: бизнесмени, деца и др.) (N 00655);

3. 13. Началните думи на понятията, дадени на руски и български език, не са представени с главна буква, освен в определени случаи, когато това е задължително – *например*:

Американская библиотечная асоциация (N 00122);

4. За руско-българо-английската и българо-англо-руската версии (вж: IX. 3; 5-6):

4. 1. Когато под понятие, обозначено с един и същи пореден номер (посочен в първата колонка), се срещат повече от едно значения в неговия превод, обозначени съответно на руски и български език, тези значения се поместват самостоятелно – всяко „отива” на „своето” азбучно място по именуване – *например*:

N 00001: „азбука, буквар” и се обозначават съответните препратки.

5. За руско-българо-английската версия (вж: IX. 3-4; 6):

5. 1. Изброените по-горе правила (вж: IX. 3-4) са приложени тук, но се наблюдават и следните отличителни моменти:

5. 2. При азбучното подреждане не се вземат предвид графични знаци като запетая, скоби и др.;

5. 3. Тъй като водещата колона е на руски език, тук не са изписани повторно допълнителните пояснения, а също така и по-дългите текстове, представени в скоби, тъй като не би се получил прегледен и стегнат текст за четене;

5. 4. При представянето на понятията на английски език в третата колона, цифрите и буквените съкращения след тях, посочващи поредността на значенията на един и същи израз или значенията му (*например*, като глагол, прилагателно и др.), са дадени в *курсив* – *например*:

N 01800 абзац абзац indentation I

5. 5. Всички съкращения, посочени в *курсив*, стоящи преди текста на руски език, тук са премахнати, като първата дума на руски в текста участва в азбучната подредба;

5. 6. Препратките, които водят към понятията, представени на руски език, които са идентични – в текстово отношение – на основното понятие, не се посочват, тъй като те са непосредствено наблюдаеми едно след/пред друго по азбучен ред;

6. За българо-англо-руската версия (вж: IX. 1-5):

6. 1. Правилата, използвани за подредбата на първата версия на този речник са валидни и тук, но има специфика:

6. 2. Запазени са съкращенията, изписани в *курсив*, стоящи преди текста, поднесен на български език, при което съответното понятие на български език, започващо със съкращение, се изписва след понятието със същото основно съдържание – *например*:

02974	абзац	paragraph	абзац, абзацный отступ
01800	<i>полигр.</i> абзац	indentation I	<i>полигр.</i> абзац, абзацный отступ

6. 3. Текстове, представени в скоби, следващи след основния текст на български и руски език, тук са запазени – *например*:

00270	автография (изучаване на автографите, на истинските ръкописи)	autography	автография (изучение автографов, подлинных рукописей)
-------	---	------------	---

6. 4. Понятията, представени на български език, като част от които – в началото им – има абrevиатура (възприета на български език), изписана на английски език, се подреждат азбучно (по първата ключова дума), а самата абrevиатура се поставя след текста, изписан на български език, като тя се отделя със запетая или е в скоби – *например*:

00280	автоматизирана система, АС (AS)	automated system, AS	автоматизированная система, АС
00285	автоматическа обработка на данни, ADP	automatic data processing, ADP	автоматическая обработка данных

6. 5. В случаите, при които на български език едно понятие се представя чрез повече (от една) лексикални форми, но съответно – само една на руски език, то изписаното на български не се фрагментира, а се дава изцяло, но има случаи, при които смислово руският текст съответства на повече от едно понятие на български език – тогава тези понятия участват самостоятелно в азбучната подредба – *например*:

01073	всекидневен	daily	ежедневный
01073	ежедневен	daily	ежедневный
00970	преобразуване	conversion	преобразование, перекодирование

6. 6. В случаите, при които на едно понятие на български език съответстват две или повече значения на понятие, представено на руски език, цифрите пред тях се запазват – *например*:

00076	приключенски роман	adventure novel	1. приключенческий роман; 2. авантюрный роман
-------	---------------------------	-----------------	--

6. 7. В случаите, при които на едно понятие, представено на български език, съответстват две или повече значения на понятие на руски език, чиято начална цифра съответно не е (1.), то цифровите им обозначения не се изписват, но се запазва разделителният знак (;) между тях – *например*:

00223	знак за забележка, уточнение	asterisk	знак заимствованной нотации; знак сноски
-------	-------------------------------------	----------	--

6. 8. В случаите, когато препратките отвеждат към понятие на български език, чийто текст не съвпада с основния, дори той да бъде представен по азбучен ред непосредствено преди/след основния, препратката се изписва – *например*:

00278	автоматизирана библиотечна система	automated library system	автоматизированная библиотечная система
-------	---	--------------------------	---

00277	автоматизирана библиотечно- информационна система	automated library information system <i>see</i> <i>автоматизирана библиотечна система</i>	<i>см. автоматизирана библиотечна система</i>
-------	--	---	---

7. Синопис (гр.: synopsis – обзрение, сводно, сумарно изложение на езиковите понятийни фиксации).

Достигнато е единство на многообразието на фиксиране на езиковите форми на проява на библиотечно-информационната реалност на:

- корпуса на англо-руския словник по изданието от 2005 г. и добавките, направени към неговия словник, и превода на всички понятия на български език (вж: IX. 1);
- пермутацията по всеки от смисловите елементи, имащи езикови фиксации на: 1) английски – руски – български; 2) руски – български – английски; 3) български – английски – руски (вж: IX. 2);
- общия методологичен подход към всяка от трите езикови версии на речника като равнопоставени прояви на естествено образувани езикови редове (вж: IX. 3);
- всяка отделна версия на този речник има относително самостоятелен езиков еквивалент в общата интерактивна информационна картина на лингвистичната смислова полифония (вж: IX. 1-6).

X. Предназначение на триезичния речник – 2010 г. (Адрес и научно поле на приложение)

Като многостепенна може да бъде определена адресната структура на триезичния речник, ризоматично структуриран в адекватна на интерпретираната чрез него принципно ризоматичната интерактивна форма на информационния трансформатизъм, вкоренен в езиковите аспекти на терминосистемата на библиотечно-информационната дейност, естествено формирана като безкрайна и постоянно променяща се нарастваща семиологична цялост.

Основните адреси на трите версии (книги) на този речник са:

I. Учебно-педагогически: да бъде когнитологична универсална карта на библиотечно-информационната сфера като културно, ментално, езиково образование на информационното пространство (студенти, изучаващи дисциплините от информационно-комуникативния цикъл на знанието);

II. Теоретико-изследователски: да бъде надконцептуално-текстологичен когнитологичен езиков и понятийен семиологичен компендиум на библиотечно-информационната сфера (изследователи на онтологичните, гносеологичните и лингвистичните структури на библиотечно-информационното дело);

III. Информационно-търсещи: да бъде практически приложим инструментариум на ретикуларните понятийни езикови построения за целите на особено прецизно търсене на информация в областта на езиковата морфология на професионалната информационно-комуникативна сфера (информационни архитекти, библиотекари, специалисти в различни направления на комплексната системна сфера на библиотекознанието, книгознанието, полиграфията, архивистиката, документалистиката, библиографията, библиографознанието, информатиката, информационните технологии ...), развивана като компонент от ноосферата;

IV. Практическа (методическа): да бъде основа за специални разработки на програмно обезпечаване на ретикуларно широкомащабно електронно информационно моделиране на библиотечно-информационната сфера във връзка с информационното пространство – като многоезиково цяло (специалисти в областта на софтуера на многоезиковото информационно моделиране);

V. Справочно-търсеща: да бъде когнитологична многоезикова компаративистична карта на проблемите на понятийната езикова форма на именуването чрез естествените езици (английски – руски – български) на информационните реалности в универсалното библиотечно-информационно пространство (всички, изброени по-горе категории: I-IV и най-широк кръг от ползватели на информация, за които речникът – особено чрез графичния си израз – моделира знаниева култура на възприятие, правейки наблюдаеми и практически използвани в реална информационно-търсеща ситуация тънкостите на изследователската му лаборатория, отразяващи натрупания опит на човечеството).

XI. Епилог (Послание)

В познанието на библиотечно-информационната сфера като жива интерактивна ментална (езикова) практическа (приложна) област на взаимодействие на относително самостоятелните ѝ компоненти (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...), разглеждани едновременно като системно цяло и на равнищата на битуването им в макросистемата – планетарната инфосфера (национално – регионално – международно), и в степените на съответното информационно моделиране (фактологично – първичнодокументално – вторичнодокументално – метасистемно – философско), е intentio`то на този речник.

Това издание служи на синархичната идея на съществуването на естественото многообразие – и като понятийно, и като езиково (във връзка с философското наукознание, синергетиката, системологията, структурализма и културологичната феноменология) – като съвкупност от взаимосвързани разнообразни елементи ...

Триезичният речник е синопсис на библиотечно-информационната сфера (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...) на: английски – руски – български; руски – български – английски; български – английски – руски.

... Не случайно притчата за Вавилонската кула, отнесена към „началото на праисторията” на човечеството (потопа), обяснява разрушителните последици от враждебното за самия човек негово вмешателство срещу хармонията – като естествено многообразие – израз и на връзките му с природата, което се наблюдава в резултат на едностранното изграждане от него на изкуствен едностранен технологичен свят с цел този изкуствен свят да се възвиси над естествената цялост на нещата – първопричината на езиковата и териториална разединеност на хората (Бит. 11:1-9). Защото, когато губим представа за естественото многообразие, губим реалността, представляваща резултат от проявите на принципна многомерност на хармония, включваща много компоненти и равнища на информационно моделиране, сред които са и езиковите – като многообразна интерактивна форма на полифонията – културологичното многогласие ...

В настоящия триезичен речник сферата на библиотечно-информационната реалност е представена като езикова понятийна комплексна реалност – естествено ментално разклонение на лингвистичните форми на английски – руски – български език (и техните пермутации) на фиксиране на знанието. Защото библиотечно-информационната реалност – и за нейните архитекти (специалистите: създателите, хранителите и разпространителите на информацията), и за нейните реципиенти и перцепиенти (ползвателите на тази информация: участващи – наравно със съставителите ѝ – в постоянното и принципно безкрайно пораждање на нови връзки в информационната реалност) – е преди всичко езикова, конфигурирана на естествено възникнали и естествено променящи се езици ...

През ретикулата на естествените езици (английски – руски – български) на този речник е наблюдаемо ризоматичното ментално цяло на нивото на компаративистичната терминология по библиотечна и информационна дейност. И екипът, работил отдадено и благородно през годините за появата на това издание, отправя с него послание към настоящите и бъдещите творци на инфосферата: чрез нивото на когнитологията на компаративистичната терминология хората да пребивават в нея безпрепятствено – не само без езикови, но и без географски, административни и пр. разделителни линии. На тази хуманна, изцяло благотворителна (без комерсиална цел), идея служи изданието на настоящия речник, роден В, ЗА, С ПОТЕНЦИАЛА НА УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПРОЦЕС НА УНИБИТ, обърнат към изучаването на библиотечно-информационното дело като към същинско изследване, съществена част от което е НЕГОВАТА ЕЗИКОВА ФУНДИРАННОСТ (вж: I. Библиотечно-информационна сфера):

**ИСКАТЕ ЛИ ЛЕСНО ДА ИЗУЧАВАТЕ НАУКИТЕ?
ЗАПОЧНЕТЕ С ИЗУЧАВАНЕТО НА ВАШИЯ ЕЗИК.**

**XII. Панепистемия
на библиотечно-информационната сфера:**

Триезичният речник – тектоничен ментален прибор (Post scriptum)

На нивото на всеобхватната феноменология на инфосфера функцията на езиковата филтрация и преработка на информацията означава отделянето на „своето“ от „чуждото“ – пропускане, превод на външното (текста) в свое (езика). По този начин се структурира в инфосферата външното пространство във вътрешно ... Границата на структуриране на информационното пространство е двустранна: едната ѝ страна е обърната към вътрешното пространство на личността (инволюция); другата – към външното пространство на семиосферата (еволюция).

... И този процес е интерактивен по всички нива на реалността и съзнанието, както установява постмодерната наука на нашето съвремие, макар че това е записано още в една от най-древните свещени книги на човечеството – *Упанишади*: **ЗНАНИЕТО ПРАВИ ЧОВЕКА ТОВА, КОЕТО ТОЙ ЗНАЕ.**

Диалогът *инволюция – еволюция* се състои в недрата на личността: *инкултурация*.

Това е най-реалният диалог (не монолог!) с другите личности, култури, с цялото мироздание ...

В културно-информационния план на този диалог **ВСЯКА ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАТИВНА ЗАДАЧА (ИЗДИРВАНЕ И УСТАНОВЯВАНЕ НА ИСТИНАТА) Е ЛОГИЧЕСКО, РАЦИОНАЛНО, ИНТЕНСИОНАЛНО И ЕЗИКОВО ПРЕБИВАВАНЕ В ШЛЕЙФА НА КУЛТУРАТА, ЧРЕЗ КОЙТО ВСЕКИ ОТИВА И СЕ НАМИРА ТАМ, КЪДЕТО ИСКА И МУ Е НЕОБХОДИМО – ЧРЕЗ ИЗВЪРВЯНИЯ ПЪТ НА ПРЕДШЕСТВЕНИЦИТЕ, – НО ПО ПРИВИЧЕН МУ, УНИКАЛЕН НАЧИН.**

И на речниците – от типа на представяния чрез настоящото издание – принадлежи уникална роля, защото чрез тях индивидът пребивава в **НЕПОСРЕДСТВЕН ДИАЛОГ С ИНФОСФЕРАТА – БЕЗ ПОСРЕДНИЦИ.**

Тектоничната (гр.: *tektonikē* – строително изкуство) езикова ментална същност на трансформатизма на библиотечно-информационната сфера – боравенето с *n*-елементи (където *n* е всяко естествено число от 1 до ∞ , с което се обозначава съответно понятие в тази сфера, възникнало и установило се – паралелно на различни естествени езици /английски, руски, български ...) – и боравенето сред тях – с лингвистични *n*-елементи като единство на изграден от много равнища свят – е **АКСИОЛОГИЧЕН, КВАЛИМЕТРИЧЕН И ПРОСКОПИЧЕН МЕНТАЛЕН ПРОБЛЕМ НА ПОСТМОДЕРНОТО ПОЗНАНИЕ**, който предстои да бъде преосмислян ...

Осветляването за справочно-информационни цели на този комплексен проблем се намира в пресечното поле на симбиозата на познанието на библиотечно-информационната сфера като рационално познание (библиотекознание – книгознание – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографознание – информатика – информационни технологии ...) и цялата компаративистична интердисциплинарна когнитология, включваща принадлежащия ѝ интенционален, ментален, езиков вектор на връзки между нещата (вж. II. Хуманитарно универсално интерактивно знание; III. Универсално познание на библиотечно-информационната сфера). Самото решаване на описания проблем – поставянето му, системното му изложение и предоставянето на резултатите на научно-практическата общественост (в това число – и за целите на утилитарните нужди на справочно-информационното обезпечаване) – се заключава в създаването на **ИНСТРУМЕНТ – ИНСТРУМЕНТ НА ХУМАНИТАРНИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ НА ХХІ ВЕК и ХУМАНИТАРНИТЕ ИЗМЕРЕНИЯ НА САМАТА БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННА СОЦИОКОМУНИКАТИВНА СФЕРА.**

Този **ИНСТРУМЕНТ** във вид на лингвистично семиологично цяло на библиотечно-информационното дело, изградено от 13 000 взаимосвързани понятия (без отчитането в посочената цифра на количеството служебна информация, необходима за организацията на представения триезичен комплекс едновременно на английски, руски и български език), конфигурирано от 39 000 триезични вериги, е предназначен за особено прецизно опериране с интелигибилния поток от връзки на информационно моделиране на реалността (информационната среда) и съзнанието (знанието) в **ЕДИНИЧНИТЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАТИВНИ АКТОВЕ, ВСЕКИ ОТ КОИТО ИМА ВЪЗМОЖНОСТТА ГРАНДИОЗНО ДА СЪВПАДА** – в най-ярките си образци на въплъщение – **С УНИВЕРСАЛНИЯ ПОТОК НА КУЛТУРАТА** (в този кръг от взаимозависимости се намират И **НАУКАТА, И ПРАКТИКАТА, разглеждани КАТО ФЕНОМЕНИ НА КУЛТУРАТА!**) – **КАТО ЗНАКОВО ОБРАЗУВАНЕ НА НООСФЕРАТА.**

Цитирана литература

* [1] The **English** – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-руско-български словарь по библиотечной и информационной деятельности = Англо-руско-български речник по

библиотечна и информационна дейност / Compil.: John V. Richardson, Eduard R. Sukiasian, Victor V. Zverevich, Alexandra Kumanova ; Managing Ed.: Stoyan Denchev ; Ed.-in-Chief: Alexandra Kumanova ; Ed. Board: Robert Burger, Charles E. Gribble, Irina L. Lynden, Patricia Polansky, Bradley L. Schaffner, Yakov L. Shraiberg, Nikolaj Vasilev, Mariyana Maximova, Tsvetanka Naydenova, Svetla Boycheva, Anton Daskalov, Ruzha Simeonova, Tatyana Dermendzhieva, Diana Raleva, Boryana Nikolova ; Graph. Ed.: Nikolaj Vasilev, Boryana Nikolova, Boryana Apostolova ; Techn. Ed.: Nikolaj Vasilev, Vasilka Stefanova ; Rev.: Fred Mainhard, Nikola Kazanski, Maria Mladenova, Dimitar Christozov ; [2] The **Russian** – Bulgarian – English Dictionary of Library and Information Terminology = Русско-болгаро-английският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Руско-българо-английски речник по библиотечна и информационна дейност / Состав.: Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич, Александра Куманова, Джон В. Ричардсон ; Ответств. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. коллегия: Роберт Бургер, Чарльз Гриббл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Брэдли Шаффер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева ; [3] The **Bulgarian** – English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology = Болгаро-англо-русският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност / Състав.: Александра Куманова, Джон В. Ричардсън, Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич ; Отг. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. колегия: Роберт Бургер, Чарлз Грибъл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шафнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева. – София : За буквите – О писменехъ, 2010 с. – 886 с. : с ил. – Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол. : Том III. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотекарски инст., днес: Унив. по библиотекознание и информ. технол.

**** Трудове** на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Т. I- / Отг. ред. С. Денчев ; Ред. кол. А. Куманова – глав. ред. и др. ; Състав. А. Куманова и др. ; Науч. ред. Н. Казански и др. ; Ез. и граф. ред. Н. Василев. – София : За буквите – О писменехъ, 2008- . – Други състав.: С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова; Други науч. ред.: Р. Симеонова, Д. Ралева, Т. Дерменджиева, М. Максимова; Рец.: С. Гълъбова, М. Младенова, И. Попов, Д. Христов. – Съдържа: Tabula gratulatorum: Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на унив. – От тт. III и VI нов. загл.: Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол.

Т. I. [Първа-Трета] I-III Студентски научни конференции. – 2008. – 612 с. : с ил. ; табл. – Съдържа: Tabula gratulatorum : Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на университета за 2005-2007 г. (72 загл.); Именен показалец; Показалец на рец. КН. и изследв. институции; Показалец на електрон. сайтове.

Т. II. [Първа-Четвърта] I-IV Студентски научни конференции : Избр. публ. – 2008. – 652 с. : с ил. ; табл. – Съдържа: Tabula gratulatorum : Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на унив. за 2005-2008 г. (223 загл.); Именен показалец; Показалец на рец. книги и изследв. институции; Показалец на електрон. сайтове.

Т. III. [Първа-Четвърта] I-IV Студентски научни конференции : The English – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Русско-болгаро-английският словарь по библиотечной и информационной деятельности = Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност. – 2009 (2010). – 886 с. : с ил. ; табл.

Т. IV. [Четвърта] IV Студентска научна конференция / Зам.-глав. ред. С. Василева, С. Бойчева ; Ез. и граф. ред. Б. Апостолова ; Техн. ред. Д. Бояджиев, И. Костова, П. Петрова. – 2009. – 648 с. : с ил. ; табл. – Съдържа: Tabula gratulatorum: Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на унив. за 2005-2009 г. (319 загл.); Именен показалец; Показалец на рец. книги и изследв. институции; Показалец на електрон. сайтове; Показалец на ключовите думи; [Анот.] съдържание на бълг., рус., англ. ез.

Т. V. [Петта] V Студентска научна конференция / Зам.-глав. ред. Л. Цветкова, Т. Тодорова ; Науч. ред. Е. Недева ; Ез. и граф. ред. Б. Апостолова. – 2010. – 894 с. : с ил. ; табл. – Рец.: М. Младенова, Д. Христов, И.

Попов, И. Петева, Д. Паргов, И. Павлова. – Съдържа: Tabula gratulatorum: Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на унив. за 2005-2009 г. (419 загл.); Именен показалец; Показалец на рец. книги и изследв. институции; Показалец на електрон. сайтове; Показалец на ключовите думи (от Т. IV); [Анот.] съдържание на бълг., рус., англ. ез. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотечарски инст., днес: Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол.

Т. VI [Шеста] VI Студентска научна конференция / Зам.-глав. ред. Л. Цветкова, Т. Тодорова ; Науч. ред. Е. Недева; Ез. и граф. ред. Б. Апостолова. – 2011. – 876 [1-64; 1-208 СВ. О. ПИС; 668] с. : с ил. ; табл. – Рец.: М. Младенова, Д. Христов, И. Попов, И. Петева, Д. Паргов, И. Павлова. – Съдържа: Tabula gratulatorum : Систематиз. хронол.-азб. библиогр. списък на публ. на членовете на Студентското науч. общество на унив. за 2005-2010 г. (507 загл.); Именен показалец; Показалец на рец. книги и изследв. институции; Показалец на електрон. сайтове; Показалец на ключовите думи (от Т. IV); [Анот.] съдържание на бълг., рус., англ. ез. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотечарски инст., днес: Университет по библиотекознание и информ. технол.

Съдържа и: Свети отец Паисий Хилендарски. История славяноболгарская ... : Информационен код на българската книжовност и литература : I. Аналитика (Историография. Сигнифициран препис. Коментар. Именен показалец. Географски показалец. Тезаурус) ; II. Синтез (Лексикална морфология. Семантика. Синтагматика. Синархия) / Обща ред. и епил. С. Денчев ; Науч. ред., историография, коментар, именен показалец, геогр. показалец М. Куманов ; Библиогр. и текстолог. ред., тезаурус, предисл., сигнифициран препис А. Куманова ; Ез. ред., предисл., сигнифициран препис, послеслов (дейксис) Н. Василев ; Терминолог. ред. Е. Томова, Д. Ралева, В. Велев ; Справочно-информ. ред. М. Максимова, Ц. Найденова, А. Даскалов ; Рец.: И. Теофилов, Н. Казански. // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ (София)*, Т. VI, 2011, с. 1-208 СВ. О. ПИС : ил. (Факлоносци ; II). – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотечарски инст., днес: Унив. по библиотекознание и информ. технол.

Публ. и в: <<http://www.local.svubit.org/2009/03/08/open-da>> – до 30.09.2010; от 30.09.2010: <<http://www.unibit.org>>.

Рец.: 1-2. Дикова, Т. Не съд за знания, а пламтящ факел : [Т. I на Тр. на Студентското научно общество на Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. като квинтесенция на научноизслед. дейност на студентите в калейдоскопа на I-IV научни конференции. Библиогр. списък от 223 публикации на студенти на СВУБИТ в специализ. науч. печ. Акад. епифания „Да се наречеш българин“, представена на 1.11.2008 г. в Нац. дворец накултурата]. // *Аз Буки* : Нац. седмичник за образование и наука (София), 2008, N 44, с. 11. – *Публ. и в: Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ (София)*, Т. IV, 2009, с. 93-96; **3-4. Симова, П.** Научен форум на младите изследователи на инфосферата : Енцикл.-справ. изд. с интердисциплинарен характер, насочено към широк кръг читатели. // *Библиотека* (София), 2008, N 5-6. – С. 95-96. – *Публ. и в: Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. IV. – 2009, с. 85-87; 5-6. Ралева, Д. Трасета за кирилицата в съвременното информационно пространство : Т. I-II на Тр. на Студентското науч.о-во при Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технологии / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. и др. // *България в културното многообразие на Европа* : VI Нац. науч. конф. с международ. участие, София, 1.11.2008. – София, 2009, с. 224-228; *Публ. и в: Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ (София)*, Т. IV, 2009, с. 88-92; *Публ. и в: Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. IV, 2009, с. 85-87; 7. Симова, П. Архитекти на инфосферата : Т. IV на Тр. на Студентското науч.о-во при Специализ. висше училище по библиотекознание и информ. технологии / Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. и др. // *Библиотека* (София), 2010, N 1, с. 52-53; **8. Куманова, А.** Студентското научно общество : [За I-VI Студентски научни конференции на СВУБИТ и Том I-VI на Тр. на СНО при СВУБИТ]. // *Библиотека* (София), 2010, N 4, с. 43-44. – Прил: Стратификация на изследванията на Студентското научно общество (СНО) на СВУБИТ по I-VI Студентски научни конференции (2005-2010 г.) : Табл. 1; Систематизиран хронологично-азбучен библиографски списък на публикациите на студентите „TABULA GRATULATORUM“ (I-VI TG) (2005-2010 г.), поместван в Трудовете на СНО при СВУБИТ (Т. I-VI) : Табл. 2; **9. Илиева, Стефка.** Трудове на Студентско научно общество на СВУБИТ [: Рец. за кн. :] Трудове на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии : Том I-V : I-V Студентски научни конференции. // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ, Т. VI, 2011, с. 305-308.***

Отз.: 1. [Денчев, С.] Подпомагане на обучението и развитието на студентите : Разд. III. // [Денчев С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004/2005 – 2005/2006 учебна година. – София, 2007, с. 18-20; **2. [Денчев, С.]** Подпомагане на обучението и развитието на студентите : Разд. III. // [Денчев С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004-2008 година. – София, 2008, с. 25-28; **3. [Денчев, С.]** Публикационна и научноизследователска

дейност на преподавателите от катедра „Библиотекознание и библиография“ за периода 2004-2008 г. : Табл. 17. // [Денчев С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за периода 2004-2008 година. – София, 2008, с. 56-57; **4.** [Хинкова, Б.] Издателство „За буквите – О писменех“ с повече от 60 книги : [И за Тр. на Студентското научно общество на СВУБИТ : I-III Студентски науч. конф. : Т. I.] // *За буквите – О писменех* : Кирило-Методиевски вестник (София), N 29, ноември 2008, с. 25; **5.** **Трайков, П.** Повече светлина! : [Отзив за Петата студентска науч. конф. и изложба на СВУБИТ „Информация – ценности – общество“, 22.05.2009 г. и за Акад. постановка „Светна като слънце“ (по думите на Св. Климент Охридски за Св. Константин-Кирил).] // *За буквите* : Кирило-Методиевски вестник (София), N 31, ноем. 2009, с. 2; **6.** **Ден** на отворените врати – V Студентска научна конференция и изложба на ДВУБИТ – 22 май 2009 г. [за Акад. интертекстуална аксиология „Светна като слънце“ (Homo verbi gracilis)”, за Т. II на Тр. на Студентското науч.о-во и др.] / П. Трайков и др. // *Издател* : Науч. сп. за кн. / Великотърн. унив. „Св. Св. Кирил и Методий“ ; Специализ. висше у-ще по библиотекознание и информ. технол. (В. Търново), 2009, N 1-2, с. 70-71 : с ил. – Други авт.: М. Исмаил, К. Велкова, Ж. Желева; **7.** [Денчев, С.] Подпомагане на обучението и развитието на студентите : Разд. III. // [Денчев С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за учебната 2008/2009 година. – София, 2010, с. 22-23; **8.** [Денчев, С.] Издадена периодика за периода 1.01 – 31.12.2009 г. // [Денчев С.] Отчет за дейността на СВУБИТ за учебната 2008/2009 година. – София, 2010, с. 52; **9.** **За** Том IV и V на Студентското научно общество при Специализираното висше училище по библиотекознание и информационни технологии (Вместо предговор от съставителите) / [А. Куманова и др.] // *Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ* (София), Т. V, 2010, с. 63. – Библиогр.: 15 неном. назв. в 4 ном. бел. – Табл. – [Други авт.: С. Василева, С. Бойчева, С. Шапкалова, Т. Генова, П. Златкова, И. Гетова-Златева, П. Попова]. – Без подпис; **10.** **Стилиянов, Т.** Интерактивно слово за заветите и настоящето [:VI Студентска науч. конф. и изложба на Студентското науч. о-во при СВУБИТ „Информация: универсалност и свобода – избор, достъп, прозрачност“ („Information: universality and freedom – choice, access, transparency”).] // *Информ* бюл. на Център. библи. на БАН(София), 2010, N 8, с. 17-18. – Публ. на фотогр. от Пленарното заседание на форума /М. Таланова; **11.** **Младенова, М.** По пътя на успеха и утвърждаването : [За Тр. на Студентското научно общество при СВУБИТ]. // *Библиотека* (София), 2010, N 4, с. 15.

1. **Peignot**, [É.] G. Dictionnaire raisonné de Bibliologie, contenant : 1. L'Explication des principaux termes relatifs à la Bibliographie, à l'Art typographique à la Diplomatie, aux Langues, aux Archives, aux Manuscrits, aux Médailles, aux Antiquités, etc. ; 2. des Notices historiques détaillées sur les principales Bibliothèques anciennes et modernes; sur les différentes Sectes philosophiques; sur les plus célèbres Imprimeurs, avec une indication des meilleures éditions sorties de leurs presses, et sur les Bibliographes, avec la liste de leurs ouvrages ; 3. Enfin, l'exposition des différents Systèmes bibliographiques, etc. Ouvrage utile aux Bibliothécaires, Archivistes, Imprimeurs, Libraires, etc. / Par ..., Bibliothécaire de la Haute-Saône, Membre-correspondant de la Société libre d'émulation du Haut-Rhin : [T. I-II + Suppl.]. – Paris : Renouard ; Chez Villier Libr., 1802-1804.

T. I. – 1802. – X, 472 p.

T. II. – 1804. – XII, 450, [6] p.

P. 256-280: Essai d'un Système bibliographique calqué sur les trois grandes divisions de l'Encyclopédie et précédé d'une notice sur l'ordre observé par *Bacon, d'Alembert et Diderot*, dans le tableau sommaire des connaissances humaines.

2. **Walter**, F. K. Abbreviations and technical terms used in book catalogs and in bibliographies. – Boston : Bost. Book Co., 1912. – XII, 167 p.

3. **Vitale**, P. H. Bibliography. Historical and Bibliothecal : A handbook of terms and names : Pt 1-2. – Chicago : Loyola univ. pr., 1971. – IV, 251 p.

Pt 1 : Terms in the history of writing, printing, publishing, book collecting, book selling, and library development, p. 1-165.

Pt 2 : Names in the history of writing, printing, publishing, book collecting, book selling, and library development, p. 167-251.

4. **Fumagalli**, G. Vocabolario bibliografico / A cura di G. Boffito e di G. de Bernard. – Firenze : L. S. Olschki, 1940. – 452 p.

5. **Dembowska**, M. Terminologia bibliograficzna. // *Biul. Inst. Bibliogr.* (Warszawa), 1954, T. 4, N 5, s. 161-172.

6. **Słownik** terminologiczny informacji naukowej / Inst. Inform. Nauk, Techn. i Ekon. ; Kom. red. M. Dembowska, red., naczelny et al. – Wrocław etc. : Ossolineum, 1979. – 237 s.

7. **Fedor**, M. Rusko-slovenský = Slovensko-ruský knihovnícký a bibliografický slovník. – Martin : Matica slov.,

1960. – 279 s.

8. **Gronský, A.** Pol'sko-slovenský knihovnícký slovník = Slovensko-pol'ský knihovnícký slovník. – Martin : Matica slov., 1966. – 420 s.

9. **Kábrt, J.** Slovník teorie a metodiky bibliografie. – 2. přeprac. a dop. vyd. – Praha : Nár. knih. praze, 1990. – 128 p. – 1. vyd. – 1978.

10. **Slovník** knihovníckých termínů v šesti jazycích: česky – rusky – polsky – německy – anglicky – francouzsky. – Praha : Univ. knih. v Olomouci, 1958. – 636 p.

11. **Lexico** bibliografico / Bibl. Nac. de Méx., Inst. Bibliogr. Méx. ; Por J. B. Iguiniz. – México, 1959. – 309 p.

12. **Сахаров, В. Ф.** и др. Англо-русский словарь библиотечных терминов / В. Ф. Сахаров, Т. П. Соколова ; Гос. публ. библ. им. М. Е. Салтыкова-Щедрина. – Ленинград, 1941. – 92 с.

13. **Словарь** библиотечных терминов : на рус., англ., нем. и фр. яз. / С предисл. Л. Б. Хавкиной. – Москва : Изд. Инст. библиотековед. Публ. библ. СССР им. В. И. Ленина, 1928. – 91 с.

14. **Хавкина, Л. Б.** Словари библиотечно-библиографических терминов : Англ.-рус., нем.-рус., фр.-рус. / С прил. сп. лат. терм. ; Под ред. П. Х. Кананова, Ю. И. Масанова и К. Р. Симона. – Москва : Изд. Всесоюз. кн. палаты, 1952. – 234 с.

15. **Шамурин, Е. И.** Словарь книговедческих терминов : Для библиотекарей, библиогр., раб. печ. и кн. торговли. – Москва : Сов. Россия, 1958. – 340 с.

16. **Сарингулян, М. Х.** Англо-русский библиотечно-библиографический словарь / Под ред. П. Х. Кананова и В. В. Попова. – Москва : Изд. Всесоюз. кн. палаты, 1958. – 286 с. : ил.

17. **Симон, К. Р.** Библиография : Осн. понятия и термины / Фундамент. библ. обществ. наук АН СССР. – Москва : Книга, 1968. – 160 с. – Перв. вариант рукоп. ст. „Библиография” от 1966 г. из словаря (с. 26-34) опубл. в избр. тр. авт. 1984 г. изд. (с. 174-187).

Срв. и:

Басин, О. Я. Полиграфический словарь. – Москва : Книга, 1964. – 388 с.

18. **Landau, T.** Encyclopedia of librarianship / Ed. by – 3. rev. ed. – New York : Hafner, 1966. – 484 p.

19. **Книговедение** : Энцикл. словарь / Ред. кол. Н. М. Сикорский (гл. ред.) и др. – Москва : Сов. энцикл., 1982. – 664 с. : ил., 12 л. ил.

20. **Книга** : Энциклопедия / Гл. ред. В. М. Жарков. – Москва : Большая Рос. Энцикл., 1999. – 800 с. : с цв. ил.

21. **Glaister, G. A.** An encyclopedia of the book. – Cleveland : World Publ. Co., 1960. – 484 p. – 2. ed. compl. rev. – 1960 (Title: Glossary of the book).

22. [**Glaister, G. A.**] Glaister's glossary of the book : Terms used in papermaking, printing, bookbinding a. publ. with notes on illuminated manuscripts and private presses. – 2. ed., compl. rev. – London etc. : Allen a. Unwin, 1979. – XVI, 551 p. : ill. – 1. ed. – 1960 (Title: Glossary of the book).

23. **Turner, M. C.** The Bookman's glossary / Ed. rev. a. enl. by – 4. ed. – New York : R. R. Bowker, 1961. – VIII, 212 p.

24. **Punser, R. E.** American dictionary of printing and bookmaking containing a history of these arts in Europe and America with definitions of technical terms and bibliographical sketchers. – Detroit : Gale research Co., 1967. – 591 p.

25. **Avis, F. C.** The bookman's concise dictionary. – New York : Philos. libr., 1956. – 318 p. Ster. repr. – 1975.

26. The **bookman's** glossary / Ed. by J. [J.] Peters. – 5. ed. – New York etc. : R. R. Bowker etc., 1975. – 196 p.

27. **Harrod, L. M.** The librarians' glossary of terms used in librarianship, documentation and the book crafts and reference book. – 4. rev. ed. – London : Deutsch, 1977. – 903 p.

28. **A[merican] L[ibrary] A[ssociation]** glossary of library and information science / Ed. H. Young. – Chicago : Amer. Libr. Assoc., 1983. – XVI, 245 p.

Срв. и:

Энциклопедия книжного дела / Ю. Ф. Майсурадзе, А. Э. Мильчин, Э. П. Гаврилов и др. – Москва : Юристъ, 1998. – 536 с.

29. **Делийска, Б. П.** и др. Многоезичен речник по информатика и компютърна техника : Англ.-нем.-фр.-рус.-бълг. / Б. П. Делийска, К. Г. Пеева. – София : Булвест 2000, 1993. – 269 с. – Авт. отбелязани на гърба на загл. с. – Офс. изд.

30. **Каменова, Б.** Английско-български речник по информатика. – София : Литера Прима, 1995. – 295 с. –

Състав. не е отбелязана на кор. – Офс. изд. – 2. изд. 2001. – 312 с.

31. **Паскалев, Ж.** Речник по информационни технологии : Англ.-фр.-нем.-рус.-бълг. – София : Стандартизация, 1995. – 402 с. – Кор. Английско-френски-немски-руско-български речник на стандартизираните термини по информационни технологии. – Офс. изд. – Библиогр. с. 400-402.

32. **Илиев, А. Е.** Френско-български речник на термините от микро-информатиката и Интернет : [1500 словоформи и 3000 словосъчетания]. – Габрово : Унив. изд. Васил Априлов, 2000. – 144 с. – Кор. загл. Dictionnaire français-bulgare de la micro-informatique et de l'Internet. – Офс. изд. – Съдържа и Списък на около 100 адреса на интересни Интернет-сайтове и специализирани речници на френски език ; Някои видове файлови формати. – Библиогр. с. 142-143.

33. **Илиев, А. Е.** Френско-български и българско-френски речник на термините от информатиката и Интернет = Dictionnaire français-bulgare bulgare-français de l'informatique et de l'Internet. – Габрово : Унив. изд. Васил Априлов, 2003. – 261 с. : с табл., ил. – Кор. загл. Dictionnaire français-bulgare bulgare-français de l'informatique et de l'Internet. – Текст и на англ. ез. – Офс. изд. – Библиогр. с. 258-259.

34. **Англо-български** речник на термини в телекомуникациите и информационните технологии : Т. 1-2 / Ред. А. Ненков и др. – София : Бълг. телекомуникационна компания ЕАД, 2001. – Други ред.: К. Конов, М. Петкова. – Изд. на БТК ЕАД, НИИ по съобщенията. Център за информ. и док.

Т. 1. А-Л. – 408 с.

Т. 2. М-З. – 412 с.

35. **Английско-български** политехнически речник = English, Bulgarian technical dictionary / С. Г. Семерджиев и др. – 2. прераб. и доп. изд. – София : Техника, 1992 (отпеч. в Украйна). – 1080 с. – Други авт.: Г. С. Николов, А. М. Кирчев, С. А. Ангелов, Л. Ц. Иванов, М. В. Филипова, Л. Г. Манолова, Г. К. Захариев, отбелязани на гърба на загл. с. – 1. изд. 1984.

Английско-български политехнически речник / С. Г. Семерджиев и др. – 2. прераб. и доп. изд. – София : Техника, 1995. – 1080 с. – Кор. Английско-български политехнически речник ; English-Bulgarian technical dictionary. – Офс. изд. – Свържи с N 3880 на Бълг. книгопис, 1992. – Други авт.: Г. С. Николов, А. М. Кирчев, С. А. Ангелов, Л. Ц. Иванов, М. В. Филипова, Л. Г. Манолова, Г. К. Захариев, отбелязани на гърба на загл. с. – 1. изд. 1984.

Врабчев, Н. Х. Допълнение към Английско-български политехнически речник : Информатика ; Телекомуникации ; Радиоелектроника = Supplement to English-Bulgarian technical dictionary : Informatics ; Telecommunications ; Radioelectronics. – София : Техника, 2001. – 264 с. – Авт. не е отбелязан на кор. – Офс. изд.

36. **Българско-английски** речник на термини в телекомуникациите и информационните технологии : Т. 1-2 / Ред. А. Ненков, К. Конов. – София : Бълг. телекомуникационна компания ЕАД, 2002. – В кн. означено 3. доп. и прераб. изд. – Изд. на БТК. НИИ по съобщенията. Център за информ. и док.

Т. 1. А-Н. – 351 с.

Т. 2. О-Я. – 337 с.

37. **Тодоров, Г. С.** Информатика, компютри, комуникации, Интернет : Англ.-бълг. терминологичен речник на съкр. – 2. прераб. и доп. изд. – В. Търново : Абагар, 2002. – 285 с. : с табл. – 1. изд. 1998 със загл. Английско-български речник на съкращенията в областта на компютърната техника и комуникации. – Офс. изд. – Съдържа и Някои често срещани формати на файлове ; Някои общоприети съкращения от символния език на Интернет ; Международни технически комитети ; Международни научни конференции, симпозиуми и семинари.

38. **Барова, Ц. П.** Немско-български речник по библиотечно дело. – София : Акад. изд. Проф. Марин Дринов, 1994. – 131 с. – Офс. изд. – Библиогр. с. 129-130 ; Предм. показалец.

39. **Англо-български** тълковен речник : На съвр. термини в телекомуникациите и информ. технологии / Състав. В. Велев и др. ; Ред. А. Ненков и др. – София : Бълг. телекомуникационна компания, 2000. – 522 с. –

Други състав.: Е. Ненкова, Й. Илиев, С. Попов, Т. Миладинова, Ч. Димитров, Ц. Сергиева ; Други ред. : К. Конов, М. Петкова. – Офс. изд. – Съдържа и Българо-английски терминологичен речник. Изд. на БТК. НИИ по съобщенията. Център за информ. и документация.

40. **Михайлов, И. Л.** Информационни системи и технологии : Енцикл. речник. – В. Търново : Книгоиздателство Асеновци, 2006. – 327 с. : с ил. – Авт. не е отбелязан на кор. – Офс. изд.

41. **Койчева, Е.** Глосар на термините по информационно търсене. – София : Унив. изд. Св. Кл. Охридски, 2006. – 124 с. – Библиогр. с. 121-123.

Срв. и:

Англо-русский полиграфический словарь / Под общ. ред. А. А. Тюрина. – Москва : Физматгиз, 1962. – 450

с.

- Елизаренкова, Т. П.** Англо-русский словарь книговедческих терминов. – Москва : Сов. Россия, 1962. – 510 с.
- Русско-английский** словарь книговедческих терминов : 9300 терминов / Сост. Т. П. Елизаренкова. – Москва : Сов. энцикл., 1969. – 264 с.
- Словарь** терминов по информатике на русском и английском языке / Г. С. Жданова, Е. С. Колобродова, В. А. Полушкин и др. – Москва : Наука, 1971. – 360 с.
- Международный** центр научной и технической информации : Терминолог. словарь по информатике. – Москва : МЦНТИ, 1975. – 752 с.
- Терминологическое** пособие по теории и методике применения УДК : Словарь терминов с определениями на англ., нем., франц., исп. языках. – Москва : ВИНТИ, 1986. – 511 с.
- Борковский, А. Б.** Англо-русский словарь по программированию и информатике : [С толкованиями] : Ок. 6000 терминов. – 2. изд., стереотип. – Москва, 1990. – 332 с.
- Краткий** англо-русский технический словарь / Ю. А. Кузьмин, В. А. Владимиров, Я. Л. Гельман и др. – Москва : ММПШ, 1992. – 416 с.
- Курьянов, Е. И.** Англо-русский словарь по средствам массовой информации : [С толкованиями]. – Москва : Международная школа переводчиков, 1993. – 320 с.
42. **ISO 704:2000.** Terminology work – Principles and methods.
43. **ISO 860:2007.** Terminology work – Harmonization of concepts and terms.
44. **ISO 1087-1:2000.** Terminology work – Vocabulary. Part 1. Theory and application.
45. **ISO 1087-2:2000.** Terminology work – Vocabulary. Part 2. Computer applications.
46. **ISO 5127:2001.** Information and documentation – Vocabulary.
47. **БДС ISO 1087-1:2008.** Работа с терминология. Речник. Част 1. Теория и приложение.
48. **БДС ISO 1087-2:2008.** Терминологична дейност. Речник. Част 2. Компютърни приложения.
49. **БДС ISO 5127:2007.** Информация и документация. Речник.
50. **Шопов, Ив.** Списък на български книги на нововъзраждаемата българска писменост в XIX-й век. // *Цариградски вестник*, N 99, 6 септ. 1852.
51. **Каравелов, Л.** Болгарская журналистика. // *Московские ведомости*, 1862, N 153; 154.
52. **Иречек, К.** Книгопис на българската книжнина 1806-1870. – Виена, 1872.
53. **Йовчев, Ил.** Каталог на книгите в Областната [Пловдивска] библиотека, постъпили до 1 януарий 1885 / Състав. ... – Пловдив, 1885.
54. **Теодоров-Балан, Ал.** Книгопис. // *Периодическо списание на Бълг. книжовно дружество*, 1885, N 16.
55. Иванов, Ю. Българский периодически печат от Възраждането му до днес 1844-1890 : Кн. I-III / Нареща и издава ... – София, 1891.
56. **Теодоров-Балан, Ал.** Български книгопис : Дял първи : От времето на първата българска печатна книга до последната Руско-турска война (1641-1877). – [София], 1893.
57. **Теодоров-Балан, Ал.** Библиографически бюлетин на книгите, списанията и вестниците, постъпили в Софийската народна библиотека 1897. // *Български преглед*, 1898, N 10.
58. **Спространов, Евтим.** Български книгопис за 1898 : 1. Книги. 2. Списания. 3. Вестници. // *Периодическо списание на Бълг. книжовно дружество*, 1899, N 59.
59. **Протич, Андрей.** Опис на българските периодични издания в Народната библиотека в София. 1844-1890. – София, 1903.
60. **Теодоров-Балан, Ал.** Български книгопис за сто години : 1806-1905. – София, 1909.
61. **Мързев, Ст. М.** Показалец на социал-икономическата ни литература : Брошури, статии и антрефилета до време на Освобождението, 1877 г. – София, 1908.
62. **Библиографически** бюлетин за депозирани в Софийската народна библиотека книги, вестници и списания, за 1906-1907. – София, 1910.
63. **Михов, Никола.** Населението на Турция и България през XVIII и XIX в. : Т. 1. – София, 1915.
64. **Цонев, Б.** Опис на славянските ръкописи и старопечатни книги в Пловдивската народна библиотека / Състав. ... – София, 1920.
65. **Вакарелски, Хр.** Съчинения по славянска филология и литературна история и критика в българския печат от 1910-1920 г. // *Изв. на Семинара по славянска филология*, 1921.
66. **Герчев, Хр.** Библиография на литературната история и критика у нас за времето от 1900-1910. //

Сборник на БАН. Клон Ист.-филол. и филос.-обществ., 1921.

67. **Начов**, Н. Добавки и поправки към „Опис на старите печатни български книги”. // *Развигор*, N 110, 24 март 1923.

68. **Погорелов**, В. Опис на старите печатни български книги (1802-1877). – София, 1923.

69. **Михов**, Никола. Населението на Турция и България през XVIII и XIX в. : Библиогр.-статист. изследване : Т. 2. – София, 1924.

70. **Библиографически** бюлетин за депозираните в Софийската народна библиотека книги, списания и вестници през 1919-1923. – София, 1925.

71. **Библиографически** бюлетин за депозираните книги в Софийската народна библиотека, за 1924-1925. – София, 1926.

72. **Библиографически** бюлетин за депозираните в библиотеката периодически издания за 1928. – София, 1929.

73. **Михов**, Никола. Населението на Турция и България през XVIII и XIX в. : Библиогр.-статист. изследване : Т. 3. – София, 1929.

74. **Димчевска**, М. Българска кооперативна книжнина. – София, 1931.

75. **Ильинский**, Гр. Опыт систематической Кирилло-мефодиевской библиографии. – София, 1934.

76. **Михов**, Никола. Населението на Турция и България през XVIII и XIX в. : Библиогр.-статист. изследване : Т. 4. – София, 1934.

77. **Иванов**, Сава Н. Библиография за Черно море и крайбрежието му. – Варна, 1940.

78. **Стоянов**, Маньо. Българска възрожденска книжнина : Аналитичен репертоар на бълг. книги и период. издания : 1806-1878 : Т. 1-2 / Състав. ... ; Под ред. на Александър Бурмов. – София, 1957-1959. – В каталога на НБКМ опис. на загл.

79. **Иванчев**, Димитър П. Български периодичен печат : 1844-1944 : Анотиран библиогр. указател : Ч. 1-3 / Състав. ... със сътрудничеството на колектив при Бълг. библиогр. инст. консултанти и рецензенти ; Обща ред. Т. Боров и др. – София, 1962-1969. – (Български библиографски институт „Елин Пелин” : Поредица Библиографии ; 20)

80. **Спасова**, Мария В. Български периодичен печат : 1944-1969 : Т. 1-3 / Състав. ... ; Ред. Димитър Иванчев. – София, 1975.

81. **Библиография** на българската библиография : 1852-1944 / Състав. Христо Тренков и др. ; [С предг. от Зорница Петкова]. – София, 1981. – Други състав.: З. Петкова, Ст. Кънчев, К. Ставрев. – Показалци / К. Ставрев.

КОГНИТОЛОГИЯ КОМПАРАТИВИСТИЧНОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ ПО БИБЛИОТЕЧНОЙ И ИНФОРМАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ:

(К проблеме создания словаря на английском, русском и болгарском языках)

Проф. д.п.н. Александра Куманова

Статья основана на предисловие составителя и главного редактора издания, состоящегося из трех изоморфных книг международного авторского коллектива специалистов из США, России и Болгарии: [1] **English – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology** = Англо-русско-болгарский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Англо-русско-български речник по библиотечна и информационна дейност / *Compil.*: John V. Richardson, Eduard R. Sukiasian, Victor V. Zverevich, Alexandra Kumanova ; *Managing Ed.*: Stoyan Denchev ; *Ed.-in-Chief*: Alexandra Kumanova ; *Ed. Board*: Robert Burger, Charles E. Gribble, Irina L. Lynden, Patricia Polansky, Bradley L. Schaffner, Yakov L. Shraiberg, Nikolaj Vasilev, Mariyana Maximova, Tsvetanka Naydenova, Svetla Boycheva, Anton Daskalov, Ruzha Simeonova, Tatyana Dermendzhieva, Diana Raleva, Boryana Nikolova ; *Graph. Ed.*: Nikolaj Vasilev, Boryana Nikolova, Boryana Apostolova ; *Techn. Ed.*: Nikolaj Vasilev, Vasilka Stefanova ; *Rev.*: Fred Mainhard, Nikola Kazanski, Maria Mladenova, Dimitar Christozov ; [2] **The Russian – Bulgarian – English Dictionary of Library and Information Terminology** = Русско-болгаро-английский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Руско-българо-английски речник по библиотечна и информационна дейност / *Состав.*: Эдуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич, Александра Куманова, Джон В.

Ричардсон ; Ответств. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. коллегия: Роберт Бургер, Чарльз Гриббл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Брэдли Шаффнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева ; [3] *The Bulgarian – English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology* = Болгаро-англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност / Състав.: Александра Куманова, Джон В. Ричардсън, Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич ; Отг. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. коллегия: Роберт Бургер, Чарлз Грибъл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шафнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христов, Стефка Илиева. – София : За буквите – О писменехъ, 2010 с. – 886 с. : с ил. – Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол. : Том III. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотечарски инст., днес: Унив. по библиотекознание и информ. технол.

Библиотечно-информационна сфера осмыслена в качестве принципно комплексной и содержащей в себе знание: 1) по всем ее относительно самостоятельным компонентам (библиотековедение – книговедение – полиграфия – архивистика – документалистика – библиография – библиографоведение – информатика – информационные технологии ...); 2) по всем уровням рассмотрения данных компонентов в макросистеме библиотечно-информационной сферы (национальном – региональном – международном); 3) по всем уровням соответствия информационного моделирования (фактологическом – первичнодокументальном – вторичнодокументальном – метасистемном – философском). Область именования информационных объектов на естественных языках – как феномен гуманитарного универсального интерактивного знания – раскрыта в контексте идеи единства многоуровневого мира и двух кардинальных проблем: полифонии интерпретации признаков объектов; выведения структурной формы объектов. Универсальное познание библиотечно-информационной сферы оценено как укорененное в интердисциплинарном – универсальном и гуманитарном – философско-научном движении XX-XXI вв.

Показано применение в учебно-педагогическом процессе в УНИБИТ с 2005 г. издания: *Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology* / Сост. и рук. проекта Дж. Ричардсон (США); Под ред. Э. Р. Сукиасяна, В. В. Зверевича (Россия). – Санкт-Петербург, 2005. В периоде 2005-2009 гг. по дисциплинам „Инфосфера: Когнитология”, „Методы научных исследований”, „Библиографическое измерение знаний” и др. данный словарь переписан от руки, на компьютере; переведен на болгарском языке и изучен и комментирован. Оформление его для печати достигнуто в многочисленных научно-практических консультациях с ведущими специалистами Болгарии, России и США. В процессе его полиграфического исполнения к 2010 г. приняло участие всего 421 студент, участников ежегодных студенческих научных конференций университета (имена которых наблюдаемы в Именном индексе V тома *Трудов СНО УНИБИТ*). Представлен историографический свод источников, понадобившихся для просмотра на 20 языках. Изложена история создания англо-русского словаря (90-ых гг. XX в.) 2005 г. и англо-русско-болгарского, русско-болгаро-английского и болгаро-англо-русского по библиотечной и информационной деятельности 2010 г.

Описана структура трех книг издания 2010 г. и раскрыта концепция его интеллектуальной лаборатории, методика выполнения (введения новых слов; осуществления пермутации; применения принципов организации трех версий). Выявлен адрес словаря: учебно-педагогический (студенты, изучающие дисциплины информационно-коммуникативного цикла знания); теоретико-исследовательский (исследователи онтологических, гносеологических и лингвистических структур библиотечно-информационного дела); информационно-поисковый (информационные архитекторы, библиотекари, специалисты в различных направлениях комплексной системной сфере библиотековедения, книговедения, полиграфии, архивистики, документалистики, библиографии, библиографоведения, информатики, информационных технологий ...), развиваемой в качестве компонента ноосферы; практический (специалисты в области софтуера многоязыкового информационного моделирования); справочно-поисковый (все, перечисленные выше категории пользователей информации). Указана роль словарей – типа представленного – для пребывания индивида в непосредственном диалоге с инфосферой без посредников. Сам рассматриваемый словарь раскрыт как инструмент в виде лингвистического семиологического целого

библиотечно-информационного дела, выстроенного из 13 000 взаимосвязанных понятий, конфигурированных в 39 000 трехязыковых цепочках, рудименты которых имеют возможность грандиозно совпадать с универсальным потоком культуры в качестве знакового образования ноосферы.

COGNITOLOGY OF THE COMPARATIVISTIC TERMINOLOGY OF LIBRARY AND INFORMATION TERMINOLOGY:

(To the problem of creation of a dictionary in English, Russian and Bulgarian languages)

Prof. D.Sc. Alexandra Kumanova

The article is based on the foreword of the editor-in-chief of this publication consisting of three isomorphic books of the international editorial board of specialists from USA, Russia and Bulgaria: [1] The **English** – Russian – Bulgarian Dictionary of Library and Information Terminology = Англо-русско-болгарский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Англо-русско-български речник по библиотечна и информационна дейност / Compil.: John V. Richardson, Eduard R. Sukiasian, Victor V. Zverevich, Alexandra Kumanova ; Managing Ed.: Stoyan Denchev ; Ed.-in-Chief: Alexandra Kumanova ; Ed. Board: Robert Burger, Charles E. Gribble, Irina L. Lynden, Patricia Polansky, Bradley L. Schaffner, Yakov L. Shraiberg, Nikolaj Vasilev, Mariyana Maximova, Tsvetanka Naydenova, Svetla Boycheva, Anton Daskalov, Ruzha Simeonova, Tatyana Dermendzhieva, Diana Raleva, Boryana Nikolova ; Graph. Ed.: Nikolaj Vasilev, Boryana Nikolova, Boryana Apostolova ; Techn. Ed.: Nikolaj Vasilev, Vasilka Stefanova ; Rev.: Fred Mainhard, Nikola Kazanski, Maria Mladenova, Dimitar Christozov ; [2] The **Russian** – Bulgarian – English Dictionary of Library and Information Terminology = Русско-болгаро-английский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Руско-българо-английски речник по библиотечна и информационна дейност / Состав.: Эдуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич, Александра Куманова, Джон В. Ричардсон ; Ответств. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. коллегия: Роберт Бургер, Чарльз Гриббл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Брэдли Шаффнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христозов, Стефка Илиева ; [3] The **Bulgarian** – English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology = Болгаро-англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности = Българо-англо-руски речник по библиотечна и информационна дейност / Състав.: Александра Куманова, Джон В. Ричардсън, Едуард Р. Сукиасян, Виктор В. Зверевич ; Отг. ред.: Стоян Денчев ; Гл. ред.: Александра Куманова ; Ред. колегия: Роберт Бургер, Чарлз Грибъл, Ирина Л. Линден, Патриция Полански, Бредли Шафнер, Яков Леонидович Шрайберг, Николай Василев, Марияна Максимова, Цветанка Найденова, Светла Бойчева, Антон Даскалов, Ружа Симеонова, Татьяна Дерменджиева, Диана Ралева, Боряна Николова ; Граф. ред.: Николай Василев, Боряна Николова, Боряна Апостолова ; Техн. ред.: Николай Василев, Василка Стефанова ; Рец.: Фред Майнхард, Никола Казански, Мария Младенова, Димитър Христозов, Стефка Илиева. – София : За буквите – О писменехъ, 2010 с. – 886 с. : с ил. – Тр. на Студентското научно общество при Унив. по библиотекознание и информ. технол. : Том III. – Юбил. изд., посветено на 60-год. на Държ. библиотекарски инст., днес: Унив. по библиотекознание и информ. технол.

The library and information sphere in its capacity of a complex entity containing the knowledge for: 1) all its relatively independent components (library studies – book studies – polygraphy – archival studies – documentation – bibliography – bibliographic studies – informatics – information technologies...); 2) all levels of these components in the macrosystem of the library and information sphere (national – regional – international); 3) all levels of compatibility to the information modeling (factual – primary documental – secondary documental – metasytemic – philosophical). The field of denominating the information objects in natural languages – as a phenomenon of the humanitarian universal interactive knowledge – is revealed in the context of the idea of the unity of the multi-level universe and the two cardinal problems: the polyphony of the object's interpretation and the introduction of a structural form of the objects.

It is shown the application in the education and pedagogical process in ULSIT FORM 2005 of the edition: Англо-русский словарь по библиотечной и информационной деятельности = English – Russian Dictionary of Library and Information Terminology / Сост. и рук. проекта Дж. Ричардсон (США); Под ред. Э. Р. Сукиасяна, В. В. Зверевича

(Россия). – Санкт-Петербург, 2005. During the period 2005-2009 in the subjects “Infosphere: Cognitology”, “Methods of Scientific Research”, “Bibliographic Dimension of Knowledge” and others this dictionary was copied out and transcribed on computer; translated into Bulgarian, studied and commented. Its presentation for edition was achieved in consultations with distinguished specialists from Bulgaria, Russia and USA, as well as 421 students participants in the annual student scientific conferences which names are mentioned in the Vol. V of their Proceedings. The list of references in 20 languages was presented along with the history of creation of the three-lingual dictionary of library and information terminology. It is described the structure of the three-volume edition of 2010 and is revealed the methodology of elaboration (introduction of new words; permutation realization; principles of organization of the three versions). The target groups of the dictionary are determined as follows: education-pedagogical (students in information-communication fields of knowledge); theoretical-research (scholars in the ontological, gnoseologic and linguistic structures of the library and information activity); information-retrieval (information architects, librarians, specialists in library studies, polygraphy, archivistics, documentation, bibliography, bibliographic studies, informatics, information technologies). It is indicated the role of the dictionaries – likewise the presented one – for the direct dialogue with the infosphere without intermediators. The dictionary itself is revealed as an instrument in a form of linguistic semiologic entity of the library and information activity built by 13 000 interrelated terms, configurated in 39 000 three-lingual chains which rudiments reflect the universal cultural flow in its capacity of symbolic formation of the noosphere.